

1982

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო

ბრძანებითა
და
ინსტრუქციითა
კრებული

თბილისი
1982

მარტი

№ 3

MART

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

СБОРНИК
ПРИКАЗОВ
И
ИНСТРУКЦИЙ

ТБИЛИСИ

1982

საბჭოთავო
საბჭოთავო
საბჭოთავო

რედაქტორი ე. ქურციკიძე
ტექნოლოგიური ა. ბაკურაძე
კორექტორი ლ. დოლიძე

გადაეცა ასაწყობად 31/III-82 წ.; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 11/IV-82 წ.;
ანაწყობის ზომა 6¹/₄ × 9¹/₄; ქაღალდის ზომა 60 × 84; ნაბეჭდი თაბახი 4,50;
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 4.

შეკვ. № 238

შე 05531

ტირაჟი 6000

უზანსო

ПО С Т А Н О В Л Е Н И Е

БЮРО ГРУЗИНСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПИОНЕРСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ, КОЛЛЕГИИ МИНИСТЕРСТВА ПРОСВЕЩЕНИЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР И ПРЕЗИДИУМА ПРАВЛЕНИЯ ГРУЗИНСКОГО ОТДЕЛЕНИЯ ВОФ

О проведении мероприятий, посвященных 60-летию
Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина

5 января 1982 года

Всесоюзная пионерская организация имени В. И. Ленина родилась на заре Советской власти. 19 мая 1922 года II Всероссийская конференция комсомола приняла решение о повсеместном создании пионерских отрядов. Этот день советская пионерия отмечает как день рождения организации.

19 мая 1982 года исполняется 60 лет Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина.

Бюро Грузинского республиканского Совета пионерской организации, коллегия Министерства просвещения Грузинской ССР и Президиум Правления Грузинского отделения Всесоюзного общества филателистов постановляют:

1. Всем областным, городским и районным Советам пионерской организации, ОБЛОНО, ГОРОНО, ТУНО, РАЙОНО, республиканскому, областным и городским отделениям Всесоюзного общества филателистов наметить и провести мероприятия, посвященные 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина. В честь юбилея организовать выставки, слеты, тематические вечера, смотры на лучший КЮФ.

Оказать помощь юным филателистам в разработке и пополнении их коллекций, особенно на пионерскую, комсомольскую и другую общественно-политическую тематику. Отобрать лучшие коллекции для показа на I межреспубликанской и V Всесоюзной юношеских филателистических выставках. Обратить особое внимание на создание коллективных коллекций в КЮФ-ах и всячески поощрять эту инициативу.

2. Провести с 10 по 20 марта 1982 года в г. Тбилиси в зеркальном зале Республиканского дворца пионеров и школьников им. Б. Дзnelадзе I молодежную филателистическую выставку республик Закавказья, посвященную 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина и республиканский семинар руководителей секций юных филателистов с участием

ბ. ზაქარაიას სახ. სახ.
სსრ. სახელმწიფო
6 სტამბა უფრო
805 2 0 0 0 0 0 0 0

представителей комсомольских организаций и органов народного образования.

Утвердить Положение о выставке (приложение № 1).

3. Провести с сентября 1981 года по 10 апреля 1982 года республиканский смотр на лучший клуб (кружок) юных филателистов.

Утвердить Положение о смотре (приложение № 2).

4. Во всех клубах, кружках юных филателистов провести с 1 октября 1981 года по 10 апреля 1982 года занятия по темам «История пионерии на почтовых марках», «Пионеры-герои», «Заветам Ленина верны», «Смена смене идет».

5. Газете «Норчи ленинели» и журналу «Пионери» совместно с юношеской секцией Правления Грузинского отделения ВОФ провести республиканский филателистический конкурс, посвященный юбилею пионерской организации.

6. Редакциям газет «Сахалхо ганатлеба», «Ахалгазрда комунисти», «Молодежь Грузии», молодежным и детским передачам телевидения и радиовещания освещать материалы подготовки и проведения филателистических мероприятий, посвященных юбилею.

7. Министерству просвещения ГССР и Правлению Грузинского республиканского отделения ВОФ учредить по пять призов (стоимостью до 20-30 рублей каждый) для поощрения актива по проведению мероприятий, посвященных 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина.

8. Контроль за выполнение настоящего постановления возложить на Отдел учащейся молодежи и пионеров ЦК ЛКСМ Грузии, Управление воспитательной работы Министерства просвещения Грузинской ССР и юношескую секцию Правления Грузинского республиканского отделения ВОФ.

Министр просвещения Грузинской ССР

О. Кинкладзе

Секретарь ЦК ЛКСМ Грузии,
Председатель республиканского
Совета ПО имени В. И. Ленина

М. Хачидзе

Председатель Правления Грузинского республиканского отделения ВОФ, Первый заместитель
Министра связи ГССР

М. Инаури

ПОЛОЖЕНИЕ

О молодежной филателистической выставке республик Закавказья, посвященной 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина

Межреспубликанская филателистическая выставка, с участием братских союзных республик Закавказья, посвящается 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина. Организаторами выставки являются ЦК ЛКСМ Грузии, Армении и Азербайджана и республиканские отделения Всесоюзного общества филателистов этих республик.

Важнейшими задачами выставки являются: показ лучших коллекций юных филателистов Закавказских республик и других республик Советского Союза, вовлечение молодежи в полезное занятие филателией в кружках и клубах общества, подведение итогов клубных, районных, городских и областных молодежных филателистических выставок, посвященных 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина и подготовка к Всесоюзной молодежной филателистической выставке, которая пройдет в мае-июне 1982 года в г. Talline.

Выставка состоится в г. Тбилиси во Дворце пионеров с 10 по 20 марта 1982-года. Ей будут предшествовать клубные, районные, городские, областные молодежные филателистические выставки. Условия и сроки их проведения определяют соответствующие ЦК ЛКСМ союзных республик, обкомы, горкомы, райкомы, комсомолы, республиканские, областные и городские отделения ВОФ.

Руководство подготовкой и проведением молодежной выставки республик Закавказья осуществляет организационный комитет выставки (адрес оргкомитета: 380015, Тбилиси, ул. Бахтрионская, 8, ГРО ВОФ (для писем и телеграмм — Тбилиси, 380004 а/я 120), телефон: 36-70-87; 36-91-11).

В межреспубликанской молодежной выставке могут принять участие юные филателисты СССР в возрасте от 12 до 25 лет. В порядке исключения Оргкомитет выставки может допустить отдельные экспонаты филателистов более старшего возраста, если тематика их коллекций будет отвечать основному направлению выставки и требованиям настоящего положения.

Общий объем выставки 150 стендов. Каждому экспонату будет представлено не менее 2 и не более 5 стендов из расчета

12 листов на один стенд. Дополнительные листы, предназначенные для жюри, не принимаются.

Отбор коллекций на выставку проводится через местные отделения ВОФ. Заявки на участие в выставке подаются в оргкомитет на типовом бланке только через выставочные комиссии местных отделений. Срок представления заявок до 25 января 1982 года.

Заявки, поступившие после указанного срока и без ведома выставочных комиссий, рассматриваться не будут.

О результатах рассмотрения заявок Оргкомитет выставки известит и соответствующие отделения ВОФ в месячный срок после поступления заявок.

К экспонированию будут допускаться только лучшие коллекции, которые экспонировались на городских, областных и республиканских выставках соответствующего ранга и были награждены, как минимум, бронзовыми медалями.

Оргкомитет выставки может принять к рассмотрению заявки и на коллекции, которые еще нигде не экспонировались, если они по заключению местных выставочных комиссий отвечают целям и задачам выставки и по своему уровню соответствуют бронзовой медали.

Классификация экспонатов

Коллекции, заявленные на выставку, и коллекции лиц, приглашенных для участия, распределяются по следующей классификации:

внеконкурсный класс — для коллекций членов жюри выставки;

конкурсный класс — для всех остальных экспонатов.

На выставку могут быть представлены: тематические и документальные коллекции, отражающие жизнь и революционную деятельность В. И. Ленина, всемирно-историческое значение победы Октября, руководящую роль и направляющую деятельность КПСС, достижения и героические подвиги советского народа и пионерии, неутомимую деятельность Ленинского комсомола в строительстве социализма и коммунизма, жизнь и деятельность детей страны Советов и их зарубежных сверстников.

Порядок представления и возврата коллекций

Принятые к экспонированию коллекции должны быть представлены в распоряжение Оргкомитета не позднее 1 апреля

1982 года с описью в 3-х экземплярах. Бланки заявок стандартные. Филателистические материалы должны быть прикреплены к выставочным листам надежно, во избежание утери. Экспонат должен иметь титульный лист с наименованием коллекции, фамилией и инициалами автора, с указанием возраста. Каждый лист на лицевой стороне, слева внизу, должен иметь порядковый номер в экспозиции, а на обороте — фамилию и адрес владельца.

Пересылка коллекций в адрес оргкомитета осуществляется через местные отделения ВОФ.

Оргкомитет примет все необходимые меры для обеспечения сохранности коллекций с момента их получения и до отправки владельцу. По окончании выставки коллекции будут возвращены экспонатам в месячный срок.

Жюри и награждение

Для оценки коллекций, присуждения наград и памятных призов создается жюри, в которое будут включены представители всех республик Закавказья. Решения жюри является окончательным.

В конкурсном классе присуждаются позолоченные, серебряные, посеребренные и бронзовые медали, а также дипломы. Медали будут изготовлены из недорогих металлов и своим внешним видом будут соответствовать степени награды.

Дипломы об участии и призы выдаются лицам, участвовавшим в выставке в неконкурсном классе.

Специальные призы, учрежденные государственными и общественными организациями, будут переданы оргкомитетам в распоряжение жюри для дополнительного награждения за лучшие коллекции конкурсного класса.

Каждый участник выставки получит каталог и специальный конверт выставки.

Выставочные экспонаты будут оцениваться жюри, исходя из требований действующих регламентов и Положения о филателистических выставках.

Оценки экспонатов приведены в приложении выше указанного Положения.

Подписанием и подачей заявки на участие в выставке, каждый участник признает для себя обязательным настоящее Положение.

საფილატო
საზოგადოებრივი
კავშირების
კავშირების
სამსახური

Оргкомитет выставки оставляет за собой право вносить по
полнения и изменения в Положение о филателистической молоде-
жной выставке республик Закавказья, о чем своевременно будут
извещены все заинтересованные лица.

Всю корреспонденцию и коллекции необходимо направлять
по адресу:

380004 Тбилиси, 4, а/я 120

Оргкомитету молодежной филателистической
выставки республик Закавказья.

**Оргкомитет молодежной филате-
листической выставки**

ПОЛОЖЕНИЕ

О СМОТРЕ ЮНОШЕСКИХ СЕКЦИИ РЕСПУБЛИКИ, ПОСВЯЩЕННОМ 60-ЛЕТИЮ ВСЕСОЮЗНОЙ ПИОНЕРС- КОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ИМЕНИ В. И. ЛЕНИНА

Задача смотра: Пропаганда и содействие дальнейшему развитию Филателии и других видов коллекционирования среди детей и юношества.

Цель смотра: Развитие познавательских интересов членов КЮФ в подготовке и праздновании 60-летия пионерской организации имени В. И. Ленина.

Всесоюзная пионерская организация имени В. И. Ленина родилась на заре Советской власти. 19 мая 1922 года II Всероссийская конференция комсомола приняла решение о повсеместном создании пионерских отрядов. Этот день советская пионерия отмечает как день рождения организации.

Первые пионерские отряды были организованы в феврале-апреле 1922 года в Москве при 16-й типографии на Красной Пресне.

Вначале пионерская организация именовалась «Юные пионеры имени Спартака».

21 января 1924 года пионерской организации было присвоено имя В. И. Ленина.

Организация, становление и развитие пионерского движения в СССР неразрывно связаны с деятельностью Коммунистической партии, с именем В. И. Ленина.

Видные деятели КПСС и Советского государства М. Н. Калинин, Н. К. Крупская, С. М. Киров, Ф. Э. Дзержинский, М. В. Луначарский, А. В. Бубнов, Л. П. Постышев и др. принимали непосредственное участие в руководстве пионердвижением.

Юношеское филателистическое движение в нашей стране началось в 1922 году. На съезде ВОФ в 1924 году было установлено, что в составе общества насчитывалось 720 юных филателистов, в настоящее время их около 150 тыс. детей и подростков, которые в нашей стране объединены в детской секции Всесоюзного общества филателистов. Однако, в нашей республике в кружках и клубах пока объединено незначительное число пионеров и школьников.

Исходя из задач и целей смотра победителем будет признана юношеская секция республики по следующим показателям на 10 апреля 1982 года.

1. Объединяющая наибольшее число членов юных филателистов на 100 тысяч населения.

2. Открывшая наибольшее число кабинетов юных филателистов в школах ПТУ, ТУ, внешкольных учреждениях.

3. Принимающая активное участие в филателистическом конкурсе, посвященном 60-летию пионерской организации имени В. И. Ленина.

4. Организовавшая филателистические выставки в кружках, клубах и принявшая участие в I молодежной филателистической выставке республик Закавказья, посвященной 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина.

5. Отражающая работу кружков (клубов) юных филателистов в периодической печати (по вырезкам из газет).

Победителя смотра юношеских секций республики определит жюри в следующем составе:

1. Инаури М. Н. — председатель
2. Аганян В. А. — зам. председателя
3. Заркуа Э. А. — зам. председателя
4. Букия Г. К. — член жюри
5. Попова Н. Р. — «—
6. Чхартишвили З. — «—
7. Ахобадзе Н. — «—

Победители будут отмечены премиями ГРО ВОФ.

ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის მათემატიკის
მასწავლებლის დ. ზ. გონდაურის მუშაობის შესახებ

დავით ზაქარიას ძე გონდაური, საქართველოს სსრ დამსახურებული მასწავლებელი, „მასწავლებელ-მეთოდისტი“, ვ. ი. ლენინისა და შრომის წითელი დროშის ორდენების და მრავალი მედლის კავალერი, 40 წელზე მეტია მუშაობს ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლაში მათემატიკის მასწავლებლად. დავით გონდაურს რესპუბლიკის პედაგოგიური საზოგადოება იცნობს, როგორც შემოქმედ, ნოვატორ მასწავლებელს, გამოცდილ მეთოდისტს, მეთოდური რეკომენდაციებისა და სტატიების ავტორს, მათემატიკის სასწავლო ხელსაწყოებისა და თვალსაჩინო მასალების შემქმნელს, კლასგარეშე მუშაობის ორგანიზატორს, დიდად ერუდირებულ და საკუთარი ხელწერის მქონე პიროვნებას.

დავით გონდაურის მუშაობაში მკვეთრადაა გამოხატული კომუნისტური საზოგადოების ყოველმხრივ განვითარებული აქტიური კმენების ჩამოყალიბების საქმეში მასწავლებლის წინაშე მდგარი ახალი ამოცანების ღრმა წვდომა; იგი შემოქმედებითად იყენებს საბჭოთა სკოლაში დამკვიდრებულ მათემატიკის სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების მეთოდებსა და ხერხებს, ახდენს მათ. მოდერნიზაციას დღევანდლობის მოთხოვნების სრული შესაბამისობით; ყოველი სასწავლო მასალიდან გამოყოფს მთავარს, ძირითადს, არსებითს. მოსწავლეთათვის გასაგებად და მისაწვდომად ხსნის მათემატიკის ყველაზე რთულ საკითხებსაც კი. ფორმულებსა და სხვადასხვა გამონაგარიშებებს ორგანულად და ბუნებრივად ახამებს ცხოვრებისეულ მაგალითებსა და მოვლენებთან, მისი გაკვეთილები ხასიათდება სასწავლო პროცესის სწორი ორგანიზაციით, მაღალი ეფექტიანობით, მოსწავლეთა შემეცნებითი ძალების მაქსიმალური მობილიზებით, შეგნებული სამუშაო დისციპლინით, ცოდნის დამოუკიდებლად გაღრმავების უნარ-ჩვევებით მოსწავლეთა მაქსიმალური შეიარაღებითა და მათი კონტროლის მწყობრი სისტემით; მოსწავლეთა ინდივიდუალურ თავისებურებათა შესწავლით და მათზე დაკვირვებით, სასკოლო სახელმძღვანელოებსა და საცნობარო მასალებზე სწორი მეთოდური მუშაობით. ყოველივე ამის შედეგია ის, რომ მის მოსწავლეებს უყვართ საგანი და კარგად ფლობენ მათემატიკის პროგრამულ მასალას; აღსანიშნავია ისიც, რომ დ. გონდაურს წლების მანძილზე აკადემიურად ჩამორჩენილი მოსწავლეები არა ჰყავს.

დავით გონდაურის მიერ მოწყობილი მათემატიკის სასწავლო კაბინეტი აღჭურვილია დღევანდელ მოთხოვნათა დონეზე, მასში უზვალად მოსწავლეთა თვითნაკეთი ხელსაწყოები, მეთოდური და სხვა სახის ლი-

ტერატურა, კაბინეტთან არსებულ ბიბლიოთეკაში, გარდა უმაღლესი სასწავლებლების სახელმძღვანელოებისა და საოლიმპიადო საკონკურსო და უამრავი საცნობარო მასალისა, დაცულია სკოლის ყოფილ მოწინავე მოსწავლეთა საკონტროლო და საკლასო-საშინაო წერისრვეულები, მათემატიკის წრესა და კონფერენციებზე წაკითხული მოხსენებები, წრის კედლის გაზეთები, ალბომები და სხვა მასალები. კაბინეტში, აგრეთვე, შექმნილია მდიდარი ფილმოთეკა, რომელიც ითვლის 100-ზე მეტი დასახელების სასწავლო კინოფილმს, დიაფილმს, დიაზოზიტივს, რომელიც განკუთვნილია ყველა კლასისათვის. დ. გონდაურის მთელი პედაგოგიური მოღვაწეობა აგებულია თეორიისა და პრაქტიკის ერთიანობაზე, რაც ხელს უწყობს მოსწავლეთა მსოფლმხედველობის, პოლიტექნიკური განათლებისა და სწორი პროფესიული ორიენტაციის განვითარებას.

დავით გონდაური დიდ მუშაობას ეწევა როგორც თავისი სკოლისა და რაიონის, ისე რესპუბლიკის მათემატიკის მასწავლებელთა დასახმარებლად. იგი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობს ქ. თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის მათემატიკის მასწავლებელთა სარაიონო მეთოდგაერთიანებას. დ. გონდაური დიდ დახმარებას უწევს დაწყებითი კლასების მასწავლებლებს. მათთვის საინტერესო და მუშაობის დროს აუცილებელი საკითხების ირგვლივ კონსულტაციების ჩასატარებლად გამოყოფილი აქვს კვირაში ერთი დღე. დ. გონდაურის გაკვეთილებს, გამოცდილების გაზიარების მიზნით, ხშირად ესწრებიან რესპუბლიკის მათემატიკის მასწავლებლები, სკოლის ხელმძღვანელები, რაიონის, ქალაქის სახალხო განათლების განყოფილებებისა და მეთოდური კაბინეტის მეთოდისტები, სასკოლო ინსპექტორები, რომლებიც მეტად საჭირო კონსულტაციებს იღებენ ამ გამოცდილი პედაგოგისაგან.

დავით გონდაური მონდომებით ხელმძღვანელობს განათლების მუშაკთა რესპუბლიკურ სახლთან მისივე ინიციატივით შექმნილ ქ. თბილისის ქართული სკოლების მათემატიკის დამწყებ მასწავლებელთა სახალხო უნივერსიტეტის მუშაობას.

უკანასკნელი 12 წლის განმავლობაში დ. გონდაური მალალ დონეზე ატარებს ტელეგაკვეთილებს, კითხულობს ლექციებს ა. ს. პუშკინის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში. 1981 წლიდან არის ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ დამატების „ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში“ სარედაქციო კოლეგიის წევრი. იგი არის მრავალი მეთოდური რეკომენდაციისა და საგაზეთო სტატიის ავტორი, მათ შორის: „როგორ ვმუშაობ საწარმოო ხასიათის ამოცანების შედგენა-ამოხსნაზე“, „ჩვენი სკოლის მათემატიკის წრე“, „ექსპორები გეომეტრიის სასკოლო კურსში“, „უტოლობანი IV კლასში“, „ცვლილებანი მათემატიკის პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებში“, „ატესტაცია წარმატების საწინდარი“ და სხვა.

დავით გონდაური სახალხო მეურნეობის მიღწევათა საკავშირის
გამოფენის რესპუბლიკური სამეცნიერო-პედაგოგიური კონფერენციე-
ბისა და „პედაგოგიური კითხვების“ აქტიური მონაწილეა. მისი გამო-
ცდილება სხვადასხვა დროს გაშუქებულია გაზეთების „პრავდის“, „უჩი-
ტელსკაია გაზეტას“, „კომუნისტის“, „ზარია ვოსტოკას“, „სახალხო
განათლების“, „ახალგაზრდა კომუნისტის“, „თბილისის“, „ვერერნი
ტბილისის“ და ჟურნალ „ნაროდნოეობრაზოვანიეს“ ფურცლებზე.

კოლეგიამ გადაწყვიტა:

1. მოწონებულ იქნას ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის მათე-
მატიკის მასწავლებელ დ. გონდაურის მუშაობის გამოცდილება.
2. მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრალურმა ინსტიტუტმა
(ამხ. მ. დარჩია) მასწავლებელთა საკურსო ღონისძიებების ჩატარების
დროს გაითვალისწინოს დ. გონდაურის პედაგოგიური მუშაობის გამო-
ცდილების განზოგადება.
3. გაზეთმა „სახალხო განათლებამ“ და ჟურნალმა „სკოლა და
ცხოვრებამ“ გამოაქვეყნონ მასალები დ. გონდაურის მუშაობის გამო-
ცდილებიდან.
4. აღნიშნული გადაწყვეტილება და ცნობა დ. გონდაურის მუშაო-
ბის გამოცდილების შესახებ დაიბეჭდოს განათლების სამინისტროს
ბრძანებათა და ინსტრუქციათა კრებულში.

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. შინქლაძე**

**ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის მათემატიკის მასწავლებელ
დ. ზ. გონდაურის მუშაობის შედეგები**

დავით ზაქარიას ძე გონდაური, საქართველოს სსრ დამსახურებული მასწავლებელი, „მასწავლებელ-მეთოდისტი“, ვ. ი. ლენინისა და შრომის წითელი დროშის ორდენების და მრავალი მედლის კავალერი, 40 წელზე მეტია მუშაობს ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლაში მათემატიკის მასწავლებლად. დავით გონდაურს რესპუბლიკის პედაგოგიური საზოგადოება იცნობს, როგორც შემოქმედ, ნოვატორ მასწავლებელს, გამოცდილ მეთოდისტს, მეთოდური რეკომენდაციებისა და სტატიების ავტორს, მათემატიკის სასწავლო ხელსაწყოების თვალსაჩინო მასალების შემქმნელს, რესპუბლიკაში მათემატიკის საუკეთესო სასკოლო კაბინეტის მომწყობს, კლასგარეშე მუშაობის ორგანიზატორს, დიდად ერუდირებულ და საკუთარი ხელწერის მქონე პიროვნებას.

როდესაც დ. გონდაურის მუშაობის გამოცდილების განზოგადების შესახებ ვლაპარაკობთ, ბუნებრივია, იბადება კითხვა: რა საშუალებებით აღწევს დ. გონდაური მათემატიკის სწავლების საქმეში ესოდენ დიდ წარმატებას? როგორ ახერხებს მათემატიკის შესწავლით მოსწავლეთა დაინტერესებას? ამ კითხვაზე კი ნათელ და ამომწურავ პასუხს იძლევა დ. გონდაურის პიროვნებისა და მის მიერ გაწეული პედაგოგიური მუშაობის შესწავლა.

დ. გონდაური ღრმად და საფუძვლიანად ფლობს საგანს, რომელსაც იგი ასწავლის, მას მაღალ ავტორიტეტს უქმნის ნათელი მათემატიკური აზროვნება, მკაცრი, მაგრამ სამაჩთლიანი მომთხოვნელობა, პუნქტუალობა, თავისი საგნის და საქმისადმი გულწრფელი სიყვარული. მოსწავლეებში ცხოველმყოფელ ინტერესს იწვევს ის, რომ დ. გონდაური თეორიული მასალის მართო მშრალი გადაცემით არ კმაყოფილდება, ფორმულებს და გამოანგარიშებებს ორგანულად და ბუნებრივად ახამებს ცხოვრებისეულ მაგალითებსა და მოვლენებთან. გონდაურის მთელი პედაგოგიური მოღვაწეობა აგებულია თეორიისა და პრაქტიკის ერთიანობაზე, რაც ხელს უწყობს მოსწავლეთა მარქსისტულ-ლენინური მსოფლმხედველობის, პოლიტექნიკური განათლებისა და სწორი პროფესიული ორიენტაციის განვითარებას.

დ. გონდაურს თეორიული საკითხების პრაქტიკასთან კავშირში სწავლების საკმაოდ დიდი გამოცდილება აქვს. მე-8 კლასებში მართკუთხა და ირიბკუთხა სამკუთხედების ამოხსნის სწავლებისათვის, იგი საკითხის შესწავლას უკავშირებს გეოდეზიური ხელსაწყოების გამოყენებით მიუვალი მანძილებისა და სიმაღლეების პრაქტიკული გაზომვითი სამუშაოების ჩატარებას, რასაც ატარებს სკოლის ეზოსა და წინასწარ შერჩეულ სხვა ადგილებში.

მე-9 კლასში წარმოებულის ცნების შესწავლასთან დაკავშირებულ
ხსნის პრაქტიკული ხასიათის ამოცანებს, რომელთა გადაწყვეტა მოი-
თხოვს ფუნქციის მაქსიმუმისა და მინიმუმის პოვნას. მე-9 კლასის გეო-
მეტრიის სახელმძღვანელოში მოცემული ამოცანა ესკალატორის მოძ-
რავი კიბის შესახებ მოსწავლეებმა ამოხსნეს თბილისის მეტროპოლი-
ტენის 26 კომისრისა და 300 არაგველის მეტროს სადგურებში აღვი-
ზე უშუალო გაზომვის და პრაქტიკული მუშაობის შედეგად. ჯერ კიდევ
1955 წელს საწარმოო ხასიათის ამოცანების შედგენასა და მათ ამო-
ხსნაზე მუშაობის მიზნით დ. გონდაურმა აირჩია 77-ე სკოლასთან იმ
დროს ახლო მდებარე და საქართველოში ერთ-ერთი უდიდესი ზეთისა-
დელი ქარხანა. მან მიზნად დაისახა გეომეტრიული სხეულების მოცუ-
ლობათა და ზედაპირის ფართობთა გამოსაანგარიშებელი ფორმულე-
ბის პრაქტიკული გამოყენება მოსწავლეებისათვის გაეცნო დასახელე-
ბული ქარხნის ცხოვრებასთან დაკავშირებით, ესწავლებინა მათთვის
აღნიშნული ფორმულებისა და მათემატიკური აპარატის გამოყენებით
საცავებში მოთავსებული ზეთის რაოდენობის გამოანგარიშება ისე, რომ
საჭირო არ გამხდარიყო ჭურჭლებიდან ზეთის ამოღება და დამხმარე
სათავსოებში გადატანა.

ქარხნის ხელმძღვანელობა გულთბილად შეხვდა დ. გონდაურის
წინადადებას, რადგანაც ქარხანაში არსებული ზეთის ჭურჭლის ტევა-
ლობის გამოანგარიშების რაციონალური ხერხი საჭირო იყო მათთვისაც.
ამასთან, ქარხნის ხელმძღვანელობას აინტერესებდა გამოეთვალა ჭურჭ-
ლის იმ ნაწილების ტევადობა, რომელთა სიმალეები ქვედა ფუძიდან
თითო სანტიმეტრით მატულობს. როდესაც მოსწავლეებმა გაიგეს, რომ
გეომეტრიიდან შესწავლილი მასალა ქარხნის ცხოვრებასთან იქნებოდა
დაკავშირებული და ჩატარებულ მუშაობას ქარხნის დირექციისათვისაც
სასარგებლო შედეგი მოჰყვებოდა, დასახული ამოცანა მათთვის კიდევ
უფრო სახალისო და საინტერესო გახდა.

დ. გონდაურმა რამდენიმე ჯაკვეთილი ჩაატარა უშუალოდ ქარხა-
ნაში, მოსწავლეებს მისცა სქემატური ნახაზები ზეთის ზოვიერთი ჭურჭ-
ლისა, რომელთა გაზომვა მოუხდებოდათ ქარხანაში ექსპურსია-გაკვე-
თილის დროს. ადვილზე გააცნო მათ, რა ელემენტების გაზომვა იყო
აუცილებელი და საკმარისი ჭურჭლის პირფულის და ტევადობის გამო-
საანგარიშებლად. ჩატარებული გაზომვების და საჭირო სიდიდეების
დადგენის შემდეგ დ. გონდაურის ხელმძღვანელობით კლასმა საკმაოდ
საინტერესო და საჭირო საწარმოო ხასიათის ამოცანები შეადგინა და
ამოხსნა.

ზემოაღნიშნულ და სხვა ამ ტიპის სამუშაოთა შესრულება მათე-
მატიკის პროგრამით ვათვალისწინებული საკითხების შესწავლისას
დ. გონდაურის ხელმძღვანელობით ტრადიციად იქცა 77-ე საშუალო
სკოლის მათემატიკის მასწავლებელთათვის.

დ. გონდაური მოსწავლეთა დაინტერესებას და ყურადღებებს მიმართულებულია. ბილიზებას იმიტაც ალწევს, რომ ყოველი სასწავლო მასალიდან გამოყოფს მთავარს, ძირითადს, არსებითს. მოსწავლეთათვის გასაგებად და მისაწვდომად ხსნის მადემატიკის ყველაზე რთულ საკითხებსაც კი, მისი გაკვეთილები ხასიათდება სასწავლო პროცესის სწორი ორგანიზაციით, მაღალი ეფექტიანობით, მოსწავლეთა შემეცნებითი ძალების მაქსიმალური მობილიზებით, შეგნებული სამუშაო დისციპლინით, თვითგანათლების ხერხებითა და სასწავლო მუშაობის უნარ-ჩვევებით მოსწავლეთა მაქსიმალური შეიარაღებით, მათი უნარისა და ჩვევების კონტროლის მწყობრი სისტემით, მოსწავლეთა ინდივიდუალურ თავისებურებათა შესწავლით და მათზე დაკვირვებით, სასკოლო სახელმძღვანელოებსა და საცნობარო მასალებზე სწორი მეთოდური მუშაობით.

საგნის ღრმა ცოდნასთან ერთად დ. გონდაურმა კარგად იცის, რომ მიზანს ვერ მიაღწევს სწავლების აქტიური მეთოდების გამოყენების გარეშე, მას მიაჩნია, რომ სწავლების მეთოდი — ეს არის მასწავლებლის მიერ მოსწავლეთა ცნობიერებამდე შესასწავლი მასალის შინაარსის დაყვანის გზა და საშუალება, მისთვის კარგად არის ცნობილი ახალი მასალის ახსნის ბევრი სხვადასხვა მეთოდი: საუბრის ევრისტიკული, ლექციური, ანალიზურ-სინთეზური და სხვა. ამავე დროს, სწავლების არც ერთი მეთოდი არ აქვს გაფეტიშებული, იგი ყველა მეთოდს თავის შესაფერის ადგილს მიუჩენს ხოლმე, მაგრამ მას, ძირითადად, მაინც მოსწავლეთა დაინტერესება, მათში დამოუკიდებელი მუშაობის კვლევის, ძიების უნარის ჩამოყალიბებაზე ზრუნვა მიაჩნია. დ. გონდაური მასალის ვადაცემისას დიდ ყურადღებას აქცევს სწორ და მწყობრობიერ მსჯელობას, საუბრის ტემპს, ტონს, სწორ მეტყველებას, გაკვეთილზე ზომიერ მოძრაობას, წერისა და ხაზვის მაღალ კულტურას, დაფის რაციონალურად გამოყენებას. სწორედ ამგვარი მუშაობით აღწევს იგი მოსწავლეთა ჩაბმას აქტიურ გონებრივ, შემოქმედებით მუშაობაში.

დ. გონდაურის მუშაობაში მკვეთრადაა გამოხატული კომუნისტური საზოგადოების ყოველმხრივ განვითარებული აქტიური მშენებლის ჩამოყალიბების საქმეში მასწავლებლის წინაშე მდგარი ახალი ამოცანების ღრმა წვდომა; იგი შემოქმედებითად იყენებს საბჭოთა სკოლაში დამკვიდრებულ მათემატიკის სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების ტრადიციულ მეთოდებსა და ხერხებს და ახდენს მათ მოდერნიზაციას ღრმადი ცოდნის მოთხოვნების სრული შესაბამისობით.

დ. გონდაური ახალი სასწავლო წლისათვის მზადებას სასწავლო წლის დაწყებამდე შეუდგება ხოლმე, იგი ადგენს საგნის წლიურ თემატიკურ გეგმას კლასებისა და საგნების მიხედვით. მასში, ჩვეულებრივ, მარტო გაკვეთილის თემები და ჩატარების თარიღები კი არ არის ჩამოთვლილი, არამედ მითითებულია, თითოეული თემისათვის რა მეთო-

F-4372

ღური ლიტერატურის გამოყენებაა საჭირო, ჩამოთვლილია დამხმარე მეთოდური და სხვა სახის სახელმძღვანელოები. გარდა ამისა, ყოველი თემის გასწვრივ სპეციალურ სვეტში მითითებულია, თუ რა თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღი, მოდელი, ნახაზი, ცხრილი თუ გრაფიკი ან რომელი სასწავლო-ტექნიკური საშუალება უნდა იქნას გამოყენებული, რომელი ფილმის, დიაფილმის თუ დიაპოზიტივის ჩვენებაა აუცილებელი გაკვეთილზე; აღნიშნულია, თუ რა ახალი თვალსაჩინო დიდაქტიკური მასალის შექმნაა საჭირო წინა სასწავლო წლის პრაქტიკით ნაკარნახევი. ასეთნაირად შედგენილი თემატიკური გეგმა იძლევა სასწავლო პროცესის სწორად წარმართვის საიმედო ორიენტაციას, ამ ფორმით შედგენილი თემატიკური გეგმის საფუძველზე ყოველი გაკვეთილის წინ დ. გონდაური ატარებს მოსამზადებელ მუშაობას. იგი არ კმაყოფილდება იმით, რომ იცის საგანი და ის საკითხი, რომელიც უნდა გადასცეს მომავალ გაკვეთილზე, სახელმძღვანელოში კვლავ კითხულობს ასახსნელ მასალას, იგივე მასალას ეცნობა სხვა დამხმარე სახელმძღვანელოებში. უკვირდება საკითხის ახსნის მისთვის ცნობილი მეთოდების დადებით და უარყოფით მხარეებს, არჩევს მასალის გადაცემისათვის შესაფერის მეთოდებსა და ხეობებს, ითვალისწინებს გასული წლების გამოცდილებას, ხსნის ამოცანებს და. მაგალითებს, რომლებიც ამ საკითხის გადაცემასთან დაკავშირებით შეიძლება ამოიხსნას და მათგან არჩევს იმით, რომელთაც კლასის, თითოეული მოსწავლის ინდივიდუალური შესაძლებლობის შესწავლა უკარნახებს, აჯგუფებს მთელ კლასთან განსახილველ, დამოუკიდებლად გადასაწყვეტ და საშინაო დავალებად მისაცემ სავარჯიშოებს, ადგენს მოსწავლეთა დამოუკიდებელ აზროვნების ჩამოყალიბება-განვითარებისათვის მიმდინარე გაკვეთილის მასალიდან გამომდინარე კითხვებს, არ ივიწყებს ახალ და განვლილ მასალას შორის კავშირს, ითვალისწინებს იმ საკვანძო საკითხების გამეორება-განმტკიცებას, რომელთა ბაზაზეც უნდა დაშენდეს ახალი მასალა; სათანადო ყურადღებას უთმობს საგანთა შორის კავშირს, წინასწარ ამოწმებს გაკვეთილის ახსნისას გამოსაყენებელ ტექნიკურ საშუალებასა და სხვა თვალსაჩინო მასალებს მდგომარეობას.

რაგორც ზემოთ უკვირ იყო აღნიშნული, დ. გონდაური მათემატიკის გაკვეთილებს ყოველთვის ატარებს სათანადო თვალსაჩინოებისა და ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებით, რისთვისაც მაქსიმალურად იყენებს მისივე ინიციატივითა და დაუღალავი შრომით შექმნილ და მოწყობილ მათემატიკის კაბინეტს. გონდაურის მიერ მოწყობილი მათემატიკის სასწავლო კაბინეტი აღჭურვილია დღევანდელ მოთხოვნათა დონეზე, კაბინეტში განლაგებულია კარადები და კედლებში მოწყობილია, აგრეთვე, სათავსოები, რომლებშიც გარკვეული წესით არის დაწყობილი თვალსაჩინო ხელსაწყოები და იარაღები. ცალ-ცალკე არის:

- 1) სტერეომეტრიული ყველა სახის კომბინირებული ფიგურები, ანაწყობები;
- 2) პლანიმეტრიული მოდელები და ანაწყობები;
- 3) გეოდე-

დ. ბარძის სხ. სპ.
სსრ. სხელოწიფი
ჩ. სკოლა

ზიურთ ხელსაწყოები: ბუსოლი, ასტროლოიაზები, მკერი, ევალიმეტრი, მენზულა, პლანმეტები, შტატივეები, სარყები, სის ჯვარედინი, მანძილები, მემბი, ხელოვნურ და პირობით დაბრკოლებათა შესაქმნელად და სხვა წვრილმანი გეოდეზიურ სამუშაოთა შესასრულებლად; 4) მავთულისა და თუნუქისაგან დამზადებული თვითნაკეთი ხელსაწყოები სხვადასხვა თეორიებისა და რთული ამოცანების საილუსტრაციოდ, ფიგურათა მსგავსებისა და ჰომოთეტიის პრაქტიკულად გაცნობისა და მსგავსურ ჰომოთეტიური ფიგურების აგებისათვის საჭირო სერიული წესით გამოშვებული და თვითნაკეთი პანტოგრაფი, რუკაზე მითითებული მასშტაბის გამოყენებით ქალაქებს შორის მანძილების, მდინარეების, საავტომობილო და რკინიგზების სიგრძეთა განსაზღვრის ხელსაწყო კურვიმეტრი (გეოგრაფიასთან მათემატიკის კავშირისათვის); 5) თვითნაკეთი ორიგინალური ხელსაწყოები ბრუნვითი სხეულების სადემონსტრაციოდ; 6) ნახაზები, პლაკატები, ცხრილები და სხვა.

კაბინეტში სპეციალურ სადგამებზე დამონტაჟებულია ტექნიკური საშუალებანი: კინოპროექტორი, ეპიდიასკოპი, სხვადასხვა ადგილზე გადასატანად მოძრავ ურიკაზე მოთავსებული კოლოსკოპი.

კაბინეტში არსებულ ბიბლიოთეკაში, რომელშიც უხვად არის მეთოდური და სხვა სახის ლიტერატურა, გარდა უმაღლესი სასწავლებლების სახელმძღვანელოებისა და საოლქმზიადო თუ სხვა საკონკურსო და უამრავი საცნობარო მასალისა, დაცულია სკოლის ყოფილ მოწინავე მოსწავლეთა საკონტროლო და საკლასო-საშინაო წერის რვეულები, რომელთაც დ. გონდაური ძალზე მოხერხებულად და საინტერესოდ იყენებს ხოლმე სწავლებასთან აღზრდის დაკავშირების განსახორციელებლად. ბიბლიოთეკაში დაცულია, აგრეთვე, მათემატიკის წრესა და კონფერენციებზე წაკითხული მოხსენებები, წრის კეოლის ვაზეთები, აღბომები და სხვა მასალები. კაბინეტში, აგრეთვე, შექმნილია მდიდარი ფოლმოთეკა, რომელიც ითვლის 100-ზე მეტი დასახელების სასწავლო კინოფილმს, დიაფილმს, დიაპოზიტის, რომელიც განკუთვნილია ყველა კლასისათვის. დ. გონდაურის ყოველ ვაკვეთილზე ფართოდ წარმოებს თვალსაჩინო ხელსაწყოებისა და სასწავლო ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენება. ამდენად, კაბინეტი, მასწავლებლის ხელმძღვანელობით, სრულყოფილად არის ჩამბული მოსწავლეთა აქტიური შემეცნებითი უნარის განვითარების და შემოქმედებითი მუშაობის ჩვევების გამომუშავებისა და მათი დიალექტიკურ-მატერიალისტური მსოფლმხედველობის ფორმირების სამსახურში.

აღსანიშნავია ისიც, რომ დ. გონდაურის დახმარებით 77-ე საშუალო სკოლაში მათემატიკის 3 კაბინეტი შექმნილი, მათ შორის კარგად არის მოწყობილი კაბინეტი, რომელსაც მასწავლებელი ა. სვანიძე ხელმძღვანელობს. ამათთან ერთად სკოლის დირექტორის, სახალხო მასწავლებელ გ. კობახიძის ხელმძღვანელობით სკოლაში მოწყობილია ფიზიკის, ქიმიის და სხვა სასწავლო კაბინეტები. განსაკუთრებით მო-

წონებას იმსახურებს ლითონზე და ხეზე მუშაობისა და ფიზიკის კაბინეტებთან არსებული სახელოსნოები, სადაც ძალზე დიდი მუშაობა მოებს მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის საქმეში.

დ. გონდაური მათემატიკის სწავლებისას დიდ ადგილს უთმობს საგანთა შორის კავშირს და მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის საქმეს, რისთვისაც წინასწარ ითვალისწინებს, რა სახის თვითნაკეთი ხელსაწყოები შეიძლება დამზადდეს სკოლაში არსებულ სახელოსნოებში. სამუშაოს ანაწილებს მოსწავლეთა შორის, მათი ინდივიდუალური შესაძლებლობისა და უნარის გათვალისწინებით ამყარებს კავშირს სახელოსნოს გამგესა და საგნის მოსწავლეებთან და აღწევს იმას, რომ მათემატიკის კაბინეტში ზემოთ დასახელებული ხელსაწყოებიდან უმეტესობა თვითნაკეთობით იმ რაოდენობამდე არის შევსებული, რომ ორ-ორად დაჯგუფებულ კლასის ყველა მოსწავლეს ერთდროულად შეუძლია შეასრულოს გავრცელებული და სხვა სახის პრაქტიკული სამუშაოები!

დ. გონდაურს ღრმად სწამს, რომ მოსწავლეთა სწავლა-აღზრდის საქმეს დიდად უწყობს ხელს კლასგარეშე და სკოლისგარეშე მუშაობა, ამიტომ იგი დიდი მონდომებით ეკიდება ამ საქმეში ერთ-ერთი ძირითადი რგოლის, მათემატიკის წრის მუშაობას. იგი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობს მე-9 და მე-10 კლასების მოსწავლეთა მათემატიკის წრეს.

ყოველი სასწავლო წლის დასაწყისში წრე ივსება ახალი წევრებით: მოსწავლეებს წინასწარ აქვს შედგენილი წრეში დასამუშავებელი საკითხების საორიენტაციო სია, რომელიც ყოველწლიურად ივსება ახალ-ახალი მასალით. ამ სიაში ხშირად შევსდებით ისეთ საკითხებს და წინადადებებს, რომელთა განხილვა მოსწავლეთა მიერ არის მოფიქრებული და დაყენებული, ამ სიის საფუძველზე დგება წრის სამუშაო გეგმა, წრის წევრთა შორის ნაწილდება თემები, მოსწავლეებს ეძლევათ საჭირო მითითებანი თემის დამუშავებისა და მოხსენების წარმოდგენის ვადების შესახებ. 77-ე საშუალო სკოლაში კლასგარეშე მუშაობა მათემატიკაში მარტო წრეში გაერთიანებული მოსწავლეებით არ არის შემოფარგლული. იმ მოსწავლეებთან, რომლებიც მათემატიკის წრეში არ არიან გაერთიანებული, კლასგარეშე მუშაობის ერთ-ერთი საინტერესო ფორმაა კედლის გაზეთი და ხელნაწერი ალბომი. მათ მომზადებაში, წრის წევრებთან ერთად, მონაწილეობენ მათემატიკით დაინტერესებული სხვა მოსწავლეებიც. კედლის გაზეთში და ალბომებში თავსდება მასალები ცნობილ მათემატიკოსთა ცხოვრება-მოდგაწეობის გასაცნობად, უამრავი „თავსატეხი“ და „გასართობი“ ამოცანები და სხვა.

მათემატიკის წრის მუშაობაში დიდი ადგილი აქვს დათმობილი მათემატიკური საღამოების, ვიქტორინების მომზადება-ჩატარებას, საოლიმპიადო და საკონკურსო ამრცანებზე ვარჯიშს, მათემატიკის კაბინეტში

ნეტისათვის ორიგინალური თვითნაკეთი ხელსაწყოების დამზადებაზე მუშაობას.

77-ე საშუალო სკოლის მათემატიკის წრის ნამუშევრები სხვადასხვა წლებში დემონსტრირებული იყო ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალურ სადგურში, მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრალურ ინსტიტუტში, ბიონერთა სასახლის და თბილისის სარაიონო და საქალაქო დათვალიერებასა და კონკურსებზე, სადაც ყოველთვის მოწონებას იმსახურებდა. მათემატიკის წრის მიერ დამზადებული ბრუნვითი სხეულების სადემონსტრაციო ორიგინალური ხელსაწყო, ზოგიერთი ლამაზად შესრულებული მოდელი, კედლის გაზეთი, სკოლაში მათემატიკის წრის მუშაობის ამსახველი სხვა მასალები და ამის შესახებ დ. გონდაურის მოხსენება გაგზავნილი იყო სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოყენებაზე წარდგენილმა მასალებმა მოწონება დაიმსახურა, რისთვისაც მათემატიკის წრის წევრები დაჯილდოვდნენ დიპლომებითა და ფასინი საჩუქრებით, სკოლა და მასწავლებელი დ. გონდაური — ვერცხლისა და ბრინჯაოს მედლებით.

დ. გონდაური დიდ მუშაობას ეწევა, როგორც თავისი სკოლისა და რაიონის, ისე რესპუბლიკის მათემატიკის მასწავლებელთა დასახმარებლად, უტარებს მათ კონსულტაციებს, ეხმარება გაკვეთილის მომზადებაში, ურჩევს საჭირო ლიტერატურას, თვალსაჩინო-დიდაქტიკურ მასალებსა და სხვა. იგი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობს ქ. თბილისის 26 კომისარის სახელობის რაიონის ქართული სკოლების მათემატიკის მასწავლებელთა სარაიონო მეთოდგაერთიანებას. დ. გონდაური დიდ დახმარებას უწევს მისი სკოლის დაწყებითი კლასების მასწავლებლებსაც, მათთვის საინტერესო და მუშაობის დროს აუცილებელი საკითხების ირგვლივ კონსულტაციების ჩასატარებლად გამოყოფილი აქვს კვირაში ერთი დღე. დ. გონდაურის გაკვეთილებს, გამოცდილების გაზიარების მიზნით, ხშირად ესწრებიან რესპუბლიკის მათემატიკის მასწავლებლები, სკოლის ხელმძღვანელები, რესპუბლიკის რაიონების (ქალაქების) სახალხო განათლების განყოფილებებისა და მეთოდური კაბინეტის მეთოდისტები, სასკოლო ინსპექტორები, რომლებიც მეტად საჭირო კონსულტაციებს იღებენ ამ გამოცდილი პედაგოგისაგან.

დ. გონდაური დიდი მონდომებით ხელმძღვანელობს მისივე ინიციატივით 1981 წლის აპრილში განათლების მუშაკთა რესპუბლიკურ სახლთან ჩამოყალიბებულ თბილისისა და მისი გარეუბნების ქართული სკოლების მათემატიკის მასწავლებელთა სახალხო უნივერსიტეტს, რომელშიაც 100-ზე მეტი მასწავლებელია გაერთიანებული, მათთვის ტარდება ლექციები და მოხსენებები. მაგალითად, ჩატარებულია ლექციები: „მასწავლებელი — სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის ცენტრალური ფიგურა“ (ლექტორი — მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, პროფესორი ტ. სარიშვილი); „თანამედროვე მათემატიკის განვითარების პერსპექტივები“ (ლექტორი მეცნიერების დამსახურებული მო-

ღვაწე, პროფესორი ვ. წითლანაძე); ლექციები: „კლასგარეშე მუშაობის ორგანიზაცია სკოლაში“, „მათემატიკის პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებში ახალი ცვლილებებისა და კორექტივების შესახებ“ წაიკითხა თვითონ დ. გონდაურმა. ამ უნივერსიტეტში გაერთიანებულ მსმენელთა და მათემატიკის სხვა დაინტერესებულ მასწავლებელთათვის მოწყობილია კუთხე მათთვის დამხმარე მასალების გასაცნობად, სადაც წარმოდგენილია IV—X კლასების მათემატიკის თემატიკური გეგმები და საკონტროლო წრეების ვარიანტები.

უკანასკნელი 12 წლის განმავლობაში დ. გონდაური მაღალ დონეზე ატარებს ტელეგაკვეთილებს. ლექციების წასაკითხავად ის ხშირად არის მიწვეული ა. ს. პუშკინის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკა-მათემატიკისა და პედაგოგიურ ფაკულტეტებზე (დაუსწრებელი განყოფილება), თბილისის მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების კურსებზე. საქმიანი ურთიერთობა აქვს თბილისის ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასახლის მათემატიკის კაბინეტთან, არის აქტიური წევრი და მონაწილეობს სასახლის მათემატიკის კაბინეტის მიერ მოწყობილ კონკურსებზე წარმოდგენილი ნამუშევრების განხილვასა და რეცენზირებაში, მისი მოსწავლეები ყოველწლიურად წარმატებით მონაწილეობენ მოსწავლეთა სასწავლო-შემოქმედებით კონფერენციებში.

1981 წლიდან შეყვანილია ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ დამატების „ფიზიკა და მათემატიკა სკოლაში“ სარედაქციო კოლეგიის შემადგენლობაში. იგი არის მრავალი მეთოდური რეკომენდაციისა და საგაზეთო სტატიის ავტორი, მათ შორის: „როგორ ვმუშაობ საწარმოო ხასიათის ამოცანების შედგენა-ამოხსნაზე“, „ჩვენი სკოლის მათემატიკის წრე“, „ვექტორები გეომეტრიის სასკოლო კურსში“, „უტოლობანი IV კლასში“, „ცვლილებანი მათემატიკის პროგრამებსა და სახელმძღვანელოებში“, „ატესტაცია წარმატების საწინდარია“ და სხვა.

დ. გონდაური სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო-პედაგოგიური კონფერენციების მუშაობაში. „პედაგოგიურ კითხვებში“, სადაც სისტემატურად აღწევს წარმატებებს. მისი, როგორც აღიარებული მასწავლებლის, გამოცდილება სხვადასხვა დროს გაშუქებული იყო გაზეთების: „პრავდის“, „უნიტელსკაია გაზეტას“, „კომუნისტის“, „ზარიჩ ვოსტოკას“, „სახალხო განათლების“, „ახალგაზრდა კომუნისტის“, „თბილისის“, „ვეჩერნი თბილისის“ და ჟურნალ „ნაროდნოე ობრაზოვანიეს“ ფურცლებზე.

სკოლების სამმართველო

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის
 საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს
 კოლეგიის, საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალური
 კომიტეტის პრეზიდიუმისა და საქართველოს ალკკ
 ცენტრალური კომიტეტის სამდივნოს 1982 წლის
 21 იანვრის გადაწყვეტილება

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის
 ჩატარების შესახებ

სკკპ 26-ე ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე მოსწავლეთა შრო-
 მითი სწავლების, აღზრდისა და პროფორიენტაციის შემდგომი სრულყო-
 ფის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბ-
 ჯოს 1977 წლის 22 დეკემბრის № 1111 დადგენილების „ზოგადსაგან-
 მანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სწავლებისა და აღზრდის და შრო-
 მისათვის მათი მომზადების შემდგომი სრულყოფის შესახებ“, სსრ კავ-
 შირის მინისტრთა საბჭოს 1969 წლის 14 იანვრის № 44 დადგენი-
 ლების „ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების უფროსკლასელ მოსწავ-
 ლეთათვის ავტოსაქმის სწავლების შესახებ“ წარმატებით შესრულები-
 სა და მოსწავლეთა შორის ავტომობილის მძღოლის პროფესიის პოპუ-
 ლარიზაციის მიზნით საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კო-
 ლეგიამ, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს კოლეგიამ,
 საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმ-
 მა და საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის სამდივნომ
 გადაწყვიტეს:

1. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურ-
 სი ჩატარდეს სამ ეტაპად: რაიონული (საქალაქო), ზონალური და რეს-
 პუბლიკური. რაიონული (საქალაქო) კონკურსი ჩატარდეს 1982 წლის
 28 მარტამდე, ზონალური — 1982 წლის 19-20 აპრილს, ხოლო დას-
 კენითი რესპუბლიკური — 1982 წლის 20-22 მაისს.

2. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურს-
 სის ხელმძღვანელობისათვის დამტკიცდეს რესპუბლიკური კომიტეტი
 შემდეგი შემადგენლობით:

- კობახიძე მ. კ. — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგი-
 ლე, საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე
- შადური ვ. ი. — საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა მინისტრის მოად-
 გილე, საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე
- ჩხაიძე თ. დ. — საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალური კომიტე-
 ტის თავმჯდომარის მოადგილე, საორგანიზაციო კომიტეტის თავ-
 მჯდომარის მოადგილე
- ხაჩიძე მ. ი. — საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი
- სუჯაშვილი კ. ა. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკო-
 ლების სამმართველოს უფროსი, კოლეგიის წევრი

- გორგოძე ლ. ი. — საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო ავტონისპექციის სამმართველოს უფროსი
მაჩაბელი თ. ს. — საქართველოს სსრ ავტომოყვარულთა ნებაყოფლობითი საზოგადოების ცენტრალური საბჭოს სასწავლო მუშაობის ორგანიზაციის განყოფილების გამგე
წიქარაშვილი ა. გ. — საქართველოს სსრ ავტოსატრანსპორტო სამინისტროს სახაზო კონტროლისა და მოძრაობის უსაფრთხოების სამმართველოს უფროსი ინჟინერი
ტატიშვილი თ. გ. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს მთავარი ინსპექტორი
ტონია ს. კ. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სასკოლო ინსპექტორი
დობორჯინაძე ზ. ს. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სასკოლო ინსპექტორი
ეპიტაშვილი გ. გ. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის დირექტორი
მანგიაშვილი შ. ზ. — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს რესპუბლიკური სასწავლო-მეთოდური ცენტრის შრომითი რესურსების განყოფილების გამგე
სავიციკე ვ. ა. — საქართველოს სსრ „დოსააფის“ რესპუბლიკური კლუბის უფროსი

3. დამტკიცდეს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის ჩატარების დებულება (თან ერთვის).

4. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის ჩამატარებელმა რესპუბლიკურმა საორგანიზაციო კომიტეტმა:

4. 1. შეადგინოს სამუშაო გეგმა, უხელმძღვანელოს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რესპუბლიკური კონკურსის ჩატარებას და გაწეული მუშაობის მიმდინარეობის შესახებ პერიოდულად მოახსენოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალურ კომიტეტსა და საქართველოს სსრ ალკ ცენტრალურ კომიტეტს.

4. 2. დროულად ჩაატაროს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის მოსამზადებელი სამუშაო და რაიონები (ქალაქები) უზრუნველყოს სახელმძღვანელო და მეთოდური მასალებით.

4. 3. განახორციელოს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონულ (საქალაქო) და ზონალური კონკურსის ჩატარებაზე ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონტროლი.

5. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ სახალხო განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებათა გამგებებმა, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსმა:

5. 1. განახორციელონ ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონტროლ

ლი ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის რაიონული (საქალაქო) და ზონალური ეტაპების ჩატარებაზე.

5. 2. იმ ქალაქების სახალხო განათლების განყოფილებათა გამგეებმა, სადაც დებულების შესაბამისად შექმნილია ზონალური საორგანიზაციო კომიტეტი, 1982 წლის 20 თებერვლამდე წარმოადგინონ ცნობა მისი შემადგენლობის შესახებ.

6. საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს მილიციის საქალაქო და რაიონულ განყოფილებათა უფროსებმა:

6. 1. განახორციელონ ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონტროლი ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის რაიონული (საქალაქო) და ზონალური ეტაპების ორგანიზებულად ჩატარებაზე.

6. 2. დახმარება აღმოუჩინონ ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონული (საქალაქო) და ზონალური კონკურსის ჩამტარებელ საორგანიზაციო კომიტეტებს კონკურსის ჩატარებისათვის საჭირო პოლიგონების (ტრასების) შერჩევისა და მოწყობის საქმეში.

6. 3. გამოყონ სათანადო სპეციალისტებისაგან მსაჯეები ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონულ (საქალაქო) და ზონალურ კონკურსებზე გამარჯვებულთა გამოსავლინებლად.

6. 4. უზრუნველყონ უბედური შემთხვევის თავიდან აცილების მიზნით ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის ჩატარებისათვის გამოყოფილი ავტომანქანების ტექნიკური დათვალიერება და პოლიგონების (ტრასების) მიმდებარე ტერიტორიაზე მოძრაობის გადაკეცვა.

7. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქალაქებისა და რაიონების, „დოსაფის“ რესპუბლიკური, საქალაქო და რაიონული კომიტეტების თავმჯდომარეებმა:

7. 1. განახორციელონ ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონტროლი ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის რაიონული (საქალაქო) და ზონალური ეტაპების ორგანიზებულად ჩატარებაზე.

7. 2. დახმარება აღმოუჩინონ ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონული (საქალაქო) და ზონალური კონკურსის ჩამტარებელ საორგანიზაციო კომიტეტებს კონკურსისათვის საჭირო პოლიგონების (ტრასების) შერჩევისა და მოწყობის საქმეში.

7. 3. გამოყონ ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონული (საქალაქო) და ზონალური კონკურსის მაღალ დონეზე ჩატარებისათვის საჭირო ავტომანქანები და საწვავ-საცხი მასალები.

7. 4. გამოყონ სათანადო სპეციალისტებისაგან მსაჯეები ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რაიონულ (საქალაქო) და ზონალურ კონკურსებში გამარჯვებულთა გამოსავლინებლად.

8. საქართველოს აღკვ აფხაზეთის და აჭარის საოლქო, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, საქალაქო და რაიონულმა კომიტეტებმა:

8. 1. განახორციელონ ხელმძღვანელობა, დახმარება და კონტროლი ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის რაიონული (საქალაქო) და ზონალური ეტაპების ორგანიზებულად ჩატარებაზე.

8. 2. უზრუნველყონ ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის საზეიმო გახსნისა და დახურვის რიტუალების ორგანიზება და კულტურულ-მასობრივი ღონისძიებების ჩატარება.

9. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს საგეგმო-საფინანსო სამმართველომ (ამხ. ო. კერესელიძე) ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის ბიუჯეტში 1982 წლისათვის გაითვალისწინოს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის ჩატარებისათვის საჭირო ხარჯები.

10. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მომარაგების მთავარმა სამმართველომ (ამხ. კ. ძლიერიშვილი) ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალურ სადგურს 1982 წლისათვის გამოუყოს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსისათვის საჭირო რაოდენობის ქაღალდი.

11. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა რესპუბლიკური კონკურსის ყველა მონაწილისათვის დაწესდეს სამახსოვრო სამკერდე ნიშანი.

12. გაზეთ „სახალხო გნათლების“, „ახალგაზრდა კომუნისტის“, „მოლოდიოე გრუზიისა“ და ჟურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ რედაქტორებმა (ამხ. ამხ. ნ. შველიძე, ჯ. ნინუა, ვ. ანასტასიდი, ა. გოგელია) დააწესონ ორ-ორი პრიზი ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებულთა დასაჯილდოებლად, პერიოდულად გამოაქვეყნონ მასალები ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკური კონკურსის მიმდინარეობის შესახებ.

13. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებულთა დასაჯილდოებლად დაწესდეს 12 სამახსოვრო პრიზი, მათ შორის:

— საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ოთხი პრიზი;

— საქართველოს სსრ „დოსაფის“ ცენტრალური კომიტეტის ოთხი პრიზი;

— საქართველოს ალკვ ცენტრალური კომიტეტის ოთხი პრიზი.

14. დაწესდეს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებულთა დასაჯილდოებლად ჩემპიონის ლენტი, I, II, III ხარისხის დიპლომები და ფასიანი საჩუქრები.

15. ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის ყველა მონაწილეს მიეცეს სიგელი, სამახსოვრო სუვენირი და სამკერდე ნიშანი.

16. ეთხოვოს საქართველოს სსრ ავტოსატრანსპორტო სამინისტროს ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებულ

თა დასაჯილდოებლად დააწესოს ერთი გარდამავალი და ორი სოვრო პრიზი.

17. ხარჯებს ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის მონაწილეთა კონკურსის ჩატარების ადგილზე გასამგზავრებლად და უკან დასაბრუნებლად ეწევა საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო; აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროები, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებები.

18. კონკურსის მოწყობის, ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსის მონაწილეთა ბინითა და კვებით უზრუნველყოფისა და სხვა ხარჯებს გაიღებს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროები, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქისა და ზონის ცენტრის სახალხო განათლების განყოფილებები.

19. კონტროლი ამ გადაწყვეტილების შესრულებაზე დაევალოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს (ამხ. გ. სუჯაშვილი), საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო ავტოინსპექციის სამმართველოს (ამხ. ლ. გორგოძე), საქართველოს სსრ „დოსააფის ცენტრალური კომიტეტის რესპუბლიკურ სპორტულ-ტექნიკურ კლუბს (ამხ. ა. კაჯაროვი), საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის მოსწავლე ახალგაზრდობისა და პიონერების განყოფილებას (ამხ. გ. ბუკია).

საქართველოს სსრ განათლების
მინისტრი **წ. შინძლაძე**

საქართველოს სსრ შინაგან
საქმეთა მინისტრი **ბ. გვეტაძე**

საქართველოს სსრ „დოსააფის“
ცენტრალური კომიტეტის
თავმჯდომარე **მ. ჯანაშვილი**

საქართველოს ალკკ ცენტრალური
კომიტეტის მდივანი
ი. ორჯონიკიძე

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსის ჩატარების დებულება

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლ რესპუბლიკურ კონკურსს ატარებენ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალური კომიტეტი და საქართველოს ალკ ცენტრალური კომიტეტი საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ნორჩ ტექნიკოსთა ცენტრალური სადგურის ბაზაზე საქართველოს სსრ საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტროს, საქართველოს სსრ ავტომობილისტთა ნებაყოფლობითი საზოგადოების ცენტრალური საბჭოსა და საქართველოს სსრ „დოსააფის“ რესპუბლიკური სასპორტო კლუბის მონაწილეობით.

I. კონკურსის მიზანი

შრომითი სწავლების პროცესში მოსწავლეთა მიერ ავტომობილების ტარებისა და მათ ტექნიკურ მომსახურებაში, უსაფრთხოებისა და საგზაო მოძრაობის წესების საფუძვლებში შეძენილი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამოვლენა-სრულყოფა.

ტექნიკური პროფესიებისა და ტექნიკური სპორტისადმი ინტერესის განვითარება და აღზრდა.

II. კონკურსის მონაწილენი

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა კონკურსში მონაწილეობას ღებულობენ ავტოსაქმის სწავლებიანი ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების IX—X კლასების ის მოსწავლეები, რომლებიც კარგად არიან დაუფლებული ავტომობილების მართვის ჩვევებს, გამოირჩევიან სანიმუშო ყოფაქცევით, საგზაო მოძრაობის წესების, ავტომობილის მოწყობილობისა და ექსპლუატაციის საფუძვლების კარგი ცოდნით.

კონკურსის ყველა მონაწილეს უნდა ქონდეს: ცნობა სკოლიდან, რომელი სკოლისა და კლასის მოსწავლეა, აგრეთვე ცნობები უსაფრთხოების ტექნიკის ინსტრუქტაჟის გავლისა და ჯანმრთელობის შესახებ.

III. კონკურსის ჩატარების ვადები

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსი ტარდება სამ ეტაპად:

— რაიონული (საქალაქო) — ყოველწლიურად. რაიონულ (საქალაქო) კონკურსში დაიშვებიან სასკოლო კონკურსში გამარჯვებული მოსწავლეები;

— ზონალური — ორ წელიწადში ერთხელ. მასში მონაწილეობის მისაღებად დაიშვებიან რაიონულ (საქალაქო) კონკურსში გამარჯვებული მოსწავლეები;

— რესპუბლიკური — ორ წელიწადში ერთხელ. მასში მონაწილეობის მისაღებად დაიშვებიან ზონალურ კონკურსებში გამარჯვებული მოსწავლეები.

შ ე ნ ი შ ე ვ ნ ა: თუ რაიონში (ქალაქში) შრომითი სწავლება ავტოსაქმეში ხორციელდება მხოლოდ სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატის ბაზაზე, მაშინ სასკოლო კონკურსი არ ტარდება.

IV. კონკურსის ორგანიზაცია და ჩატარების პირობები

კონკურსის ჩატარების ორგანიზატორები არიან საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქართველოს სსრ „დოსააფის“ ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს ალკა ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს სსრ საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტრო და საქართველოს სსრ „დოსააფის“ რესპუბლიკური სასპორტო კლუბი.

ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონკურსი ტარდება სამ ეტაპად — რაიონული (საქალაქო), ზონალური და რესპუბლიკური. შესაბამისად იქმნება საორგანიზაციო კომიტეტები.

რაიონული (საქალაქო) საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობა განისაზღვრება 5-7 წევრით, კომიტეტის შემადგენლობას ამტკიცებს რაიონის (ქალაქის) სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომი.

ზონალური საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობა განისაზღვრება 9-11 წევრით, კომიტეტის შემადგენლობას ამტკიცებს ზონის ცენტრის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომი.

ზონალური შეჯიბრების ჩასატარებლად რესპუბლიკა დაყოფილია 13 ზონად, ზონის ცენტრებად შერჩეულია:

1. ქ. სოხუმი — აფხაზეთის ასსრ სკოლების მოსწავლეებისათვის
2. ქ. ბათუმი — აჭარის ასსრ სკოლების მოსწავლეებისათვის
3. ქ. ცხინვალი — სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სკოლების მოსწავლეებისათვის
4. ქ. თბილისი — ქ. თბილისის, თიანეთის, დუშეთის, ყაზბეგისა და საგარეჯოს რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
5. ქ. რუსთავი — ქ. რუსთავის, თეთრიწყაროს, მარნეულის, გარდაბნის, წალკის, დმანისისა და ბოლნისის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
6. ქ. ქუთაისი — ქ. ქუთაისის, ამბროლაურის, ლენტეხის, მაიაკოვსკის, ონის, ცაგერისა და წყალტუბოს რაიონების მოსწავლეებისათვის
7. ქ. ზესტაფონი — ზესტაფონის, თერჯოლის, ორჯონიკიძის, საჩხერის, ტყიბულისა და ჭიათურის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
8. ქ. გორი — ქ. გორის, გორის, ხაშურის, ქარელის, მცხეთის, კასპისა

- და ბორჯომის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
9. ქ. გურჯაანი — გურჯაანის, ახმეტის, თელავის, ლაგოდეხის, თელწყაროს, ყვარლისა და სიღნაღის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
  10. ქ. მახარაძე — მახარაძის, ლანჩხუთისა და ჩოხატაურის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
  11. ქ. ახალციხე — ახალციხის, ახალქალაქის, ბოგდანოვკის, ასპინძისა და ადიგენის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
  12. ქ. სამტრედია — სამტრედიის, ვანის, წულუკიძისა და აბაშის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის
  13. ქ. ზუგდიდი — ქ. ზუგდიდის, ფოთის, ზუგდიდის, ცხაკაიას, მესტიის, წალენჯიხის, ჩხოროწყუს, ხობისა და გეგეჭკორის რაიონების სკოლების მოსწავლეებისათვის

რაიონული (საქალაქო) ეტაპი ტარდება 1982 წლის 28 თებერვლამდე, რაიონული (საქალაქო) საორგანიზაციო კომიტეტი გამარჯვებულ მოსწავლეთა სიას, რომელთაც I, II და III ადგილები დაიკავეს, წარადგენს ზონალურ საორგანიზაციო კომიტეტში 1982 წლის 10 მარტამდე, ზონალურ კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად.

ზონალური კონკურსი ტარდება 1982 წლის 19-20 აპრილს, ერთდროულად ყველა მონაწილისათვის.

ზონალურ ტურში გამარჯვებულ მოსწავლეთა სიას, რომელთაც I, II და III ადგილები დაიკავეს, ზონის საორგანიზაციო კომიტეტი წარადგენს 1982 წლის 30 აპრილამდე რესპუბლიკურ კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად.

რაიონული (საქალაქო) და ზონის ცენტრის საორგანიზაციო კომიტეტები 1982 წლის 30 აპრილამდე კონკურსის შედეგების შესახებ მოხსენებით ბარათს აგზავნიან რესპუბლიკურ საორგანიზაციო კომიტეტში.

მესამე ეტაპი — რესპუბლიკური კონკურსი ტარდება 1982 წლის 20-22 მაისს ქ. თბილისში.

რესპუბლიკურ კონკურსში გამარჯვებული ავტომობილის ნორჩი მძღოლები, რომლებიც დაიკავებენ 1-ელ, მე-2 და მე-3 ადგილებს, ჯილდოვდებიან I, II და III ხარისხის სიგელებითა და ფასიანი პრიზებით.

V. კონკურსის ჩატარების შინაარსი და წესი

კონკურსის მონაწილენი ეჯიბრებიან ავტომობილის ტარებასა და მისი ტექნიკური მომსახურების ოსტატობაში, უსაფრთხოების საფუძვლებისა და სავაო მოძრაობის წესების ცოდნაში. კონკურსი ტარდება სამ ეტაპად.

პირველი ეტაპი. ავტომობილის ტარება სწორ ან უმნიშვნელო უსწორ-მასწორო ადგილიან გზაზე.

მონაწილენი ეჯიბრებიან საგზაო ნიშნებითა და სხვადასხვა სახის წინაღობებით („კლაკნილა“, „ლიანდი (ნაკვალევი)“, რკინიგზის გადასასვლელის სასველი შლაგბაუმით, გაბარიტული გვირაბი, ლაბირინთი და სხვა), რომელთა რიცხვი არ უნდა აღემატებოდეს ხუთს, 1 კილომეტრამდე საერთო სიგრძის მქონე ტრასაზე. ტრასა ეწყობა სხვა სატრანსპორტო საშუალებებისა და ფეხით მოსიარულეთაგან იზოლირებულ ტერიტორიებზე. ამ მიზნით შეიძლება გამოყენებულ იქნას არსებული ავტოდრომები, ავტოპოლიგონები და საბავშვო საავტომობილო გზები.

ტრასის გავლამდე ყველა მონაწილე ავტომობილს აჩერებს მისთვის განსაზღვრულ სადგომზე, გავლის დასასრულს კი ავტომობილი უნდა გააჩეროს ისე, რომ პირველივე ცდით ორივე წინა თვლებმა კონტაქტი იქონიონ ხაზთან „სდექ“.

ყველა სავარჯიშოს შესრულების სისწორისა და სიზუსტის, მათ შესრულებაზე დახარჯული დროის გათვალისწინებით კონკურსის მონაწილეს ერიცხება ან აკლდება გარკვეული რაოდენობის ქულები, ნორმატივებს განსაზღვრავს მსაჯთა კოლეგია კონკრეტული ადგილობრივი პირობებიდან გამომდინარე.

ტრასის გავლის დროს ერთ-ერთი მსაჯი უნდა იმყოფებოდეს ავტომობილის კაბინაში.

მეორე ეტაპი. ავტომობილის ტექნიკური მომსახურება.

კონკურსის მონაწილეს ეძლევა რამოდენიმე მარტივი სახის დავალება (არაუმეტეს სამისა), რომლის შესრულებაც არ თხოულობს დიდი დროის დაკარგვას: ანთების სანათლის შეცვლა, გადამწვარი ნათურის პოვნა და მისი შეცვლა, საბურავებში ჰაერის წნევის გაზომვა, ვენტლატორის ღვედის დაჭიმულობის შემოწმება და მისი რეგულირება, ბორბლის შეცვლა, ძრავას კარტერში ზეთის დონის შემოწმება და სხვა. ცალკეული დავალებების შესრულებისას შეიძლება გამოყენებულ იქნას ავტოკლასის მოწყობილობა, აგრეგატები, რომლებიც დამონტაჟებულია სახელოსნოში.

თუ მონაწილე ჩაეტევა გამოყოფილ დროში და სწორად შეასრულებს ყველა ოპერაციას, მაშინ მას ერიცხება გარკვეული რაოდენობის ქულები. საკონტროლო დროზე უკეთესი მაჩვენებლების მქონე მონაწილე წახალისდება დამატებითი ქულებით. ამასთან, საკონტროლო დროზე გადაცილებულ დროს პროპორციულად შეიძლება მოეხსნას ქულების გარკვეული ნაწილი. გარდა ამისა, ქულები შეიძლება მოეხსნას მონაწილეს დავალების შესრულების დროს უსაფრთხოების ტექნიკის წესების დარღვევის შემთხვევაშიც.

მესამე ეტაპი. უსაფრთხოებისა და საგზაო მოძრაობის წესების საფუძვლების ცოდნის შემოწმება.

მონაწილეები ეჯიბრებიან საგამოცდო ბილეთებით ან „ვიატკა“ ტიპის აპარტებით. საგამოცდო ბილეთებზე პასუხის მომზადებისათვის მონაწილეს ეძლევა 15 წუთი. მონაწილე, რომელიც ჩაეტევა გამოყო-

ფილ დროში და ბილეთის ყველა საკითხზე გასცემს ხწორ პასუხს, ღებულობს დაწესებული რაოდენობის ქულებს. ერთი არასწორი პასუხისათვის ქულების ნაწილი იხსნება, ხოლო ორ და მეტ არასწორ პასუხზე მონაწილეს ეწერება ნული ქულა; ბილეთები შეიცავს ათ საკითხს. პირად ჩათვლაში გამარჯვებული მონაწილეები განისაზღვრება კონკურსის სამივე ეტაპში დაგროვილი ქულების ჯამით.

VI. კონკურსში გამარჯვებულთა დაჯილდოება და წახალისება

სასკოლო კონკურსებში გამარჯვებულები ჯილდოვდებიან ჩემპიონის ლენტითა და წამახალისებელი პრიზით.

რაიონულ (საქალქო), ზონალურ და რესპუბლიკურ კონკურსებში გამარჯვებულები ჯილდოვდებიან:

I ადგილზე გამოსულები — ჩემპიონის ლენტით, I ხარისხის დიპლომითა და წამახალისებელი პრიზებით;

II ადგილზე გამოსულები — II ხარისხის დიპლომითა და წამახალისებელი პრიზებით;

III ადგილზე გამოსულები — III ხარისხის დიპლომებითა და წამახალისებელი პრიზებით.

კონკურსის ყველა მონაწილე ჯილდოვდება სიგელებითა და სამახსოვრო სუვენირებით.

სახალხო განათლების სისტემის ქ. თბილისის სასკოლო და სკოლამდელი დაწესებულებების შენობათა არაადაპტაციურობის ტექნიკური მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეჯია აღნიშნავს, რომ ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს დაქვემდებარებაში მყოფი სასკოლო და სკოლამდელი დაწესებულებების შენობათა ტექნიკურ მდგომარეობას სათანადო ყურადღება არ ექცევა.

ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველო და საქალაქო საბჭოს აღმასკომის შესაბამისი ტექნიკური სამსახურები არ აწარმოებენ სისტემატურ კონტროლს განათლების ობიექტების ტექნიკურ მდგომარეობაზე და გულგრილად ეკიდებიან მათი უსაფრთხო ექსპლოატაციის საკითხებს, რამაც არსებული შენობები შეიძლება ავარიულ მდგომარეობამდე მიიყვანოს.

აღნიშნულის დამადასტურებელია ის ფაქტი, რომ ქ. თბილისის კალინინის რაიონის 58-ე საშუალო სკოლა ავარიულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა და განათლების სამინისტრო იძულებული გახდა ამ სკოლის შენობის ერთ ნაწილში შეეწყვიტა მეცადინეობა მოსწავლეთა უბედური შემთხვევის თავიდან აცილების მიზნით.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ხსენებული სკოლის ავარიულობის საკითხი განათლების სამინისტრომ ჯერ კიდევ 1981 წლის ოქტომბრის თვეში შეისწავლა ამ სკოლის გვერდით მცხოვრები მოქალაქის მიერ შემოტანილი განცხადების საფუძველზე.

აკადემიკოს კ. ჯავრიცვის სახელობის საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სამშენებლო მექანიკისა და სეისმოინჟინერების ინსტიტუტის 1981 წლის 5 ოქტომბრის № 858 წერილის შესაბამისად აღნიშნული სკოლის შენობაზე უნდა ჩატარებულიყო მთელი რიგი ტექნიკური ღონისძიებანი, რომლებსაც უნდა უზრუნველყოთ შენობის უსაფრთხო ექსპლოატაცია.

მიუხედავად იმისა, რომ აკადემიის ინსტიტუტის დასკვნა დროულად გაეგზავნა ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს სათანადო ღონისძიებათა ჩასატარებლად, მან, ისევე როგორც საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საინჟინრო სამსახურებმა, არ მიიღო ქმედითი ზომები 58-ე საშუალო სკოლის შენობაში ავარიული მდგომარეობის თავიდან ასაცილებლად, რის გამოც სკოლის შენობის დეფორმაციები საგრძნობლად გაიზარდა და დღეისათვის სკოლის შენობა მწვავე ავარიულობამდე მიიყვანა. ამდენად, შეიქმნა აუცილებლობა იმისა, რომ შენობის ერთ ნაწილში სწავლება შეწყვეტილიყო.

განათლების ობიექტების მიმართ სუსტ ტექნიკურ კონტროლზე მეტყველებს ის ფაქტიც, რომ 1981 წლამდე ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ არც ერთხელ არ დასვა საკითხი განათლების ობიექტების არაღამაკმაყოფილებელი ტექნიკური მდგომარეობის შესახებ. მხოლოდ განათლების სამინისტროს მიერ ჩატარებული ტექნიკური აღწერის შედეგად გამოირკვა, რომ ქ. თბილისში 5 სასკოლო შენობა იმყოფება ავარიულ მდგომარეობაში და სასწრაფოდ საჭიროებს სათანადო ტექნიკური ღონისძიებების ჩატარებას მათ აღსადგენად.

კოლეგიამ გადაწყვიტა:

1. ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველომ (ამხ. ლ. ჩიქვანია):

1. 1. განახორციელოს ქმედითი ღონისძიებები ქ. თბილისის სახალხო განათლების ობიექტების ტექნიკური მდგომარეობის მკვეთრად გაუმჯობესებისათვის.

1. 2. ქ. თბილისში შენობათა კაპიტალური შეკეთებისათვის გამოყოფილი ასიგნებანი, პირველ რიგში, მოახმაროს ავარიული სკოლებისა და სკოლამდელი დაწესებულებების შენობათა აღდგენას.

1. 3. გააძლიეროს სამმართველოს საინჟინრო-ტექნიკური სამსახური, რათა დროზე გამოავლინოს ექსპლოატაციაში მყოფი განათლების ობიექტების ტექნიკური მდგომარეობის გაუარესება და მათი შემდგომი ექსპლოატაციის შესაძლებლობა.

1. 4. სათანადო ტექნიკური ღონისძიებების ჩატარებამდე უზრუნველყოს 58-ე საშუალო სკოლის შენობის უსაფრთხო ექსპლოატაცია და გაიყვანოს მოსწავლეები შენობის ავარიული ნაწილიდან.

2. ეთხოვოს ქ. თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომს (ამხ. გ. გაბუნია):

2. 1. საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საინჟინრო სამსახურების მეშვეობით ჩაატაროს ქ. თბილისის განათლების ობიექტების სრული ტექნიკური ინვენტარიზაცია მათი შემდგომი უსაფრთხო ექსპლოატაციის თვალსაზრისით და მიიღოს ქმედითი ზომები ავარიული შენობების ტექნიკური მდგომარეობის სალიკვიდაციოდ.

2. 2. დაავალოს მის დაქვემდებარებაში მყოფ სამშენებლო ორგანიზაციებს უმოკლეს ვადაში ჩაატარონ 58-ე საშუალო სკოლის აღდგენითი სამუშაოები საქართველოს სსრ აკადემიის სამშენებლო მექანიკისა და სეისმომედეგობის ინსტიტუტთან შეთანხმებული პროექტის მიხედვით.

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. შინელაძე**

**საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს
1982 წლის სოციალისტური**

3 ა ლ დ ე ზ უ ლ ე ზ ე ზ ი

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრომ, სახალხო განათლების განყოფილებებმა, სკოლებმა, სკოლამდელმა და სკოლისგარეშე დაწესებულებებმა, ხელმძღვანელობდნენ რა სკკპ 26-ე და საქართველოს კპ 26-ე ყრილობების გადაწყვეტილებებით, პარტიული და საბჭოთა ორგანოების, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების, უწყებებისა და საწარმოების, აგრეთვე, კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების აქტიური დახმარებით, მნიშვნელოვან წარმატებებს მიაღწიეს 1981 წელს სოციალისტური შეჯიბრებით ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულებაში.

საგრძნობლად ამაღლდა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სწავლების ხარისხი, შემცირდა მეორეწლიანობა და არასაპატიო მიზეზით სკოლიდან გასულ მოსწავლეთა რაოდენობა, გადაჭარბებით შესრულდა მოსწავლეთა კონტინენტის სახალხო მეურნეობის გეგმა დღისა და საღამოს სკოლებში, სათანადო ყურადღება მიექცა მოსწავლეთა შრომით აღზრდასა და პროფორიენტაციულ მუშაობას, გაუმჯობესდა კვალიფიციური პედაგოგიური კადრებით სკოლების დაკომპლექტება.

განმტკიცდა სკოლების სასწავლო-მატერიალური ბაზა. რესპუბლიკის ქალაქებსა და რაიონებში 1981 წელს აშენდა და ექსპლოატაციაში გადაეცა 63 ახალი სასკოლო შენობა 26.996 მოსწავლის ადგილით, მათ შორის სოფლად — 53 სასკოლო შენობა 19882 მოსწავლის ადგილით. განათლების სისტემის ობიექტებზე ჩატარდა კაპიტალური და მიმდინარე რემონტი, სათანადო ყურადღება მიექცა ეზოების კეთილმოწყობის საქმეს. სკოლებმა, სკოლა-ინტერნატებმა, საბავშვო სახლებმა და ბაგა-ბაღებმა შეიძინეს 16 მილიონ მანეთამდე ღირებულების ტექნიკური საშუალებები, თვალსაჩინოება, დგამ-ავეჯი, სასწავლო ავტომანქანები, ტრაქტორები, ჩარხები და დანადგარები.

სკოლების მატერიალური ბაზის განმტკიცების საქმეში აქტიური მონაწილეობა მიიღეს შეფმა ორგანიზაციებმა, რომლებმაც სკოლების საჭიროებისათვის დახარჯეს 5 მილიონამდე მანეთი.

გარკვეული ღონისძიებები გატარდა საყოველთაო-სავალდებულო განათლების კანონის განხორციელების საქმეში. მნიშვნელოვნად გაიზარდა მე-8 და მე-10 კლასის დროულად დამთავრების მაჩვენებლები.

ბი (97,1% და 96,2% შესაბამისად), გახანგრძლივებული დღის სკოლებისა და ჯგუფების მოსწავლეთა კონტინგენტის გეგმა შესრულდა 105,9%.

1981 წლის 1 სექტემბრიდან თელავისა და ქ. თბილისის ლენინის რაიონების რიგი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსამზადებელი კლასების მოსწავლეები, ექსპერიმენტის სახით, გადაყვანილი არიან 5 დღიან სწავლებაზე. ამასთან, რიგ საბავშვო ბაღებში შემოღებულია ექვსწლიანების სწავლება.

გასულ წელს რესპუბლიკის 10 რაიონის 41 სკოლაში უცხოური ენების ნაცვლად ისწავლება ახალი ბერძნული ენა.

საანგარიშო პერიოდში საგრძნობი წინსვლა აღინიშნა შრომითი სწავლების საქმეში. რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სათანადო ყურადღება მიექცა შრომითი სწავლებისა და აღზრდის პირობების გაუმჯობესების საკითხებს. გასულ წელს ექსპლოატაციაში შევიდა კიდევ ერთი სასწავლო-საწარმოო კომბინატი, მნიშვნელოვნად განმტკიცდა შრომითი სწავლების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, საბავშვო საწარმოებში გაიზარდა სასწავლო საამქროების რაოდენობა.

სოციალისტური ვალდებულებების შესაბამისად განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სასოფლო-სამეურნეო შრომაში ჩაბმას.

რესპუბლიკის სკოლების უფროსკლასელებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს მე-3-შრომითის სემესტრში. 1981 წელს 4204 შრომითს ბრიგადასა და რაზმში გაერთიანებული იყო 163.000 მოსწავლე, მათ მიერ შესრულებულია 30 მილიონ მანეთზე მეტი ღირებულების სამუშაო.

მე-11 ხუთწლედის პირველ წელს სახელმძღვანელოებით უფასოდ სარგებლობაზე გადაყვანილი არიან რესპუბლიკის ყველა ტიპის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მოსამზადებელი — მეშვიდე კლასების მოსწავლეები. საქართველოს სსრ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებისათვის გამოიცა 137 დასახელების სახელმძღვანელო 4 მილიონამდე ტირაჟით; 14 საგანში მომზადდა 23 დასახელების სასწავლო პროგრამა საერთო ტირაჟით 535,0 ათასი ცალი, ფერადი სახელმძღვანელოების რიცხვი გაიზარდა 24 დასახელებამდე.

გარკვეული წარმატებებია მიღწეული გახანგრძლივებული დღის სკოლებისა და ჯგუფების მუშაობაში, გაუმჯობესდა აღსაზრდელთა საყოფაცხოვრებო, სანიტარულ-ჰიგიენური პირობები, კვების ორგანიზაცია, სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შინაარსი და ფორმები. 15,9% -მდე გაიზარდა აღნიშნული ტიპის დაწესებულებებში მოსწავლეთა ჩაბმის მაჩვენებელი.

რესპუბლიკის ქალაქებსა და რაიონებში გარკვეული ნაბიჯებია გადადგმული სკოლების კეთილმოწყობილი ბუფეტებითა და სასადილო-

ებით უზრუნველყოფის საქმეში. მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მოსწავლეთა ცხელი კერძებით მომარაგება.

სათანადო ყურადღება მიექცა სკოლიდან 3 და მეტი კილომეტრით დაშორებული ადგილებიდან მოსწავლეთა ტრანსპორტირების საკითხს.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, სახალხო განათლების ადგილობრივი ორგანოები სრული პასუხისმგებლობით მოეკიდნენ ახალგაზრდა მასწავლებელთა კადრების განაწილების საკითხს. 1981 წელს სკოლებსა და სხვა ბავშვთა დაწესებულებებში განაწილდა 1120 ახალგაზრდა სპეციალისტი. გადაჭარბებით შესრულდა მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების გეგმა — ამ სახის კურსები გაიარა 15.900 მუშაკმა.

1982 წელი — მეთერთმეტე ხუთწლედის მეორე წელი — რომელიც სსრ კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავისა და საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დირსეულად შეხვედრის ნიშნით უნდა წარიმართოს, ჩვენი რესპუბლიკის სახალხო განათლების სისტემის მუშაკთა წინაშე მნიშვნელოვან ამოცანებს აყენებს. ხელმძღვანელობენ რა სკკპ 26-ე და საქართველოს კპ 26-ე ყრილობების გადაწყვეტილებებით, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მიერ საბჭოთა კავშირის 26-ე ყრილობაზე მოცემული მითითებებით, რომლებიც სახალხო განათლების შემდგომი განვითარების ნათელი პროგრამა და კონკრეტული სამოქმედო დებულებებია, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სისტემის მუშაკები იღებენ შემდეგ სოციალისტურ ვალდებულებებს:

— ორგანიზებულობის, დისციპლინისა და პასუხისმგებლობის განხრელი ამბლები საფუძველზე ფართოდ და დროულად გაშალონ „საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სისტემის ორგანოებისა და დაწესებულებების მუშაობის ეფექტიანობისა და ხარისხის ამაღლებისათვის, მეთერთმეტე ხუთწლედის დავალებათა წარმატებით შესრულებისათვის“ სოციალისტური შეჯიბრება; ამ საქმეში ფართოდ ჩააბან სახალხო განათლების სისტემის ყველა მუშაკი, შეფი ორგანიზაციები;

— ყოველმხრივ გააანალიზონ და თვითკრიტიკულად შეაფასონ ჩატარებული მუშაობის შედეგები. მეტი შეუპოვრობა და მიზანსწრაფულობა გამოიჩინონ მოზარდი თაობის სწავლებასა და აღზრდაში არსებული ნაკლოვანებების აღმოფხვრის საქმეში. აამალონ პედაგოგიური კადრების აქტივობა და პერსონალური პასუხისმგებლობა დასახული ამოცანების გადაჭრისათვის;

— საქართველოს სსრ განათლების სისტემის ყველა რგოლში სოციალისტური შეჯიბრების ფართოდ გაშლით მიაღწიონ ეფექტიანობის ამაღლებას, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მუშაობის შემდგომ გაუმჯობესებას;

— საყოველთაო-სავალდებულო საშუალო განათლების კანონის

სრულად განხორციელების მიზნით უზუსტად აღრიცხონ სასკოლო წესების ყველა ბავშვი და მოზარდი, ერთიანი სახელმწიფო გეგმის შესაბამისად, საშუალო განათლების მისაღებად, ყველა ფორმით სწავლებაში ჩააბან რვაკლასიანობაზე და 100,0 პროცენტი.

— უზრუნველყონ 16-29 წლის ასაკის იმ მომუშავე ახალგაზრდების დროული აღრიცხვა, რომლებსაც არა აქვთ რეაწლიანი და საშუალო განათლება, იმ ვარაუდით, რომ რესპუბლიკის საღამოსა და დასაწყობულ-დაუსწყობელ სკოლებში ჩააბან 60 ათასზე მეტი ახალგაზრდა;

— 1982—1983 სასწავლო წლისათვის დღის სკოლებსა და სკოლა-ინტერნატებში სწავლებაში ჩააბან 885,0 ათასამდე მოსწავლე, სპეციალურ სკოლა-ინტერნატებში — 2,8 ათასამდე მოსწავლე, საბავშვო სახლებში — 2,3 ათასამდე აღსაზრდელი, სასკოლო ინტერნატებში — 5 ათასამდე ბავშვი;

— იზრუნონ განანგრძობილი დღის სკოლებისა და ჯგუფების ქსელის შემდგომ განვითარებაზე, მათში მოსწავლეთა რაოდენობა გაზარდონ — 126,0 ათასამდე;

— გაატარონ ქმედითი ღონისძიებები სკოლიდან 3 და მეტი კილომეტრის დაშორებით მცხოვრებ მოსწავლეთა უფასო ტრანსპორტით სარგებლობის ორგანიზაციის გაუმჯობესებისათვის;

— გადამჭყელი ზომები მიიღონ მოსწავლეთა საზოგადოებრივი კვების ობიექტების ქსელის გაზრდისა და გაუმჯობესებისათვის;

— განსაკუთრებული ყურადღება გაამახვილონ ინტერნატული ტიპის დაწესებულებებში სასწავლო-აღმზრდელითი მუშაობის პროცესის შემდგომი გაუმჯობესების უზრუნველყოფაზე, მათი მატერიალური ბაზის განმტკიცების მიზნით დროულად და ხარისხიანად ჩაატარონ სათანადო საპროექტო, მიშენებითი და სარემონტო სამუშაოები;

— გააუმჯობესონ მოსწავლეთა შორის გამაჯანსაღებელი მუშაობა, მათი დასვენების ორგანიზაცია;

— განამტკიცონ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში შრომითი აღზრდისა და სწავლების მატერიალური ბაზა. 1982 წელს უზრუნველყონ 3 სასკოლათაშორისო სასწავლო-საწარმოო კომბინატის გახსნა. იზრუნონ სასწავლო დაწესებულებების დანადგარებითა და ხელსაწყოებით, მასლითა და ავეჯით მომარაგების გაუმჯობესებისათვის;

— გააძლიერონ განათლების ორგანოების ხელმძღვანელობა და კონტროლი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების პედაგოგიური კოლექტივების მუშაობისადმი სკოლის, ოჯახისა და საზოგადოებრიობის ერთიანი პედაგოგიური მოქმედების უზრუნველსაყოფად;

— სათანადო ყურადღება დაუთმონ მშობელთა საზოგადოებების შექმნას რესპუბლიკის დიდ ქალაქებსა და რაიონებში;

— უზრუნველყონ კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციების, მოსწავლეთა თვითმმართველობის ორგანოების როლის ამაღლება, ხელი შეუწყონ პიონერთა და მოსწავლეთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური

და შრომითი საქმიანობის აქტივიზაციას, საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში მათ ჩაბმას;

— გააუმჯობესონ ფიზკულტურულ-სპორტული მუშაობა; იზრუნონ იმისათვის, რათა თითოეული მოსწავლე განდეს მშთ ნიშნოსანი, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ფიზკულტურულად რაოდენობა გაზარდონ 450,0 ათასამდე, ხოლო სპორტსმენ-თანრიგოსნებისა — 115,0 ათასამდე;

— ჩამოაყალიბონ ოლიმპიური რეზერვების ცენტრები ჭიდაობასა და ხელბურთში, ფრენბურთსა და ნიჩბოსნობაში;

— იზრუნონ ზოგადსაგანმანათლებლო და სპორტული სკოლების სპორტული ბაზების კეთილმოწყობაზე, სათანადო ინვენტარით მათ უზრუნველყოფაზე;

— გაატარონ ქმედითი ღონისძიებები სოფლის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებისათვის სასწავლო-საცდელი ნაკვეთების გაზრდისათვის;

— სრულყონ სასკოლო სატყეოების მუშაობა; ფართოდ გაშალონ სარეველების წინააღმდეგ ბრძოლა;

— შეიმუშაონ და განახორციელონ კონკრეტული ღონისძიებები სკოლამდელთა და სკოლის ასაკის მოსწავლეთა შრომისა და საზოგადოებრივი საკუთრებისადმი კომუნისტური დამოკიდებულებისა და ეკონომიისა და მომჭირნეობის სულისკვეთებით აღზრდისათვის;

— გააძლიერონ მუშაობა უსაფრთხოების ტექნიკის, შრომის დაცვის, ბავშვთა ტრავმატიზმის თავიდან აცილების, შრომის კანონმდებლობის ნორმების შესრულების მიზნით;

— მოწინავე პედაგოგიური გამოცდილების განზოგადება-გავრცელების, სკოლების ხელმძღვანელთა და კვალიფიკაციის ამაღლების, სწავლების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით რესპუბლიკის მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრალური და ზონალური ინსტიტუტების ბაზებზე გეგმის ზევით გადაამზადონ 100-ზე მეტი მასწავლებელი;

— სკოლების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცების მიზნით, კაპიტალური მშენებლობის ხაზით, უზრუნველყონ სკოლების მშენებლობა 18,0 მოსწავლე ადგილზე, მასწავლებელთა საცხოვრებელი ბინებისა და სასკოლო ინტერნატების ფართობის 3.3000 კვ. მ. გაზრდით;

— პირველი ივლისისათვის მოამზადონ 128 დასახელების სასკოლო სახელმძღვანელო 3 მილიონ ნახევარზე მეტი ტირაჟით, ხოლო წლის ბოლომდე უზრუნველყონ 48 დასახელების მეთოდური და თვალსაჩინო-დიდაქტიკური ლიტერატურის გამოცემა მასწავლებელთა დასახმარებლად; აამაღლონ სახელმძღვანელოების გამოცემის პოლიგრაფიული ღონე; გაზარდონ ფერადი სახელმძღვანელოების რიცხვი 35 დასახელებამდე;

— რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მე-8 და

მე-9 კლასების მოსწავლეები გადაიყვანონ სახელმძღვანელოებით უფასოდ სოდ სარგებლობაზე, გამომდინარე სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებიდან „ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სახელმძღვანელოებით უფასოდ სარგებლობაზე გადაყვანის შესახებ“;

— განახორციელონ კონკრეტული ღონისძიებები, რათა ყველა მოსწავლეს ღრმად ჩაუნერგონ წიგნის კითხვის, სახელმძღვანელოების მოვლა-პატრონობის ჩვევები, იზრუნონ სკოლების საბიბლიოთეკო ფონდის გაზრდისათვის;

— ი. გოგებაშვილის სახელობის პედაგოგიკის მეცნიერებათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერმა თანამშრომლებმა მოამზადონ მონოგრაფიები, მოაწიონ გამსვლელი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციები სწავლების ხარისხის ამაღლების, შრომითი აღზრდის გაუმჯობესების, მოსწავლეთა შემოქმედებითი და დამოუკიდებელი აზროვნების განვითარების საკითხებზე;

— პრაქტიკული დახმარება გაუწიონ სახალხო განათლების ადგილობრივ ორგანოებს ორგანიზატორული მუშაობისა და მართვის, შინასასკოლო კონტროლისა და ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების, პარტიისა და მთავრობის დირექტივების, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროების ბრძანებებისა და მითითებების განუხრელად შესრულების საქმეში;

— ამაღლონ მომთხოვნელობა სამინისტროს აპარატში, სახალხო განათლების ადგილობრივ ორგანოებში, სკოლებსა და სხვა დაქვემდებარებულ დაწესებულებებში მოქალაქეთა განცხადებების, საჩივრებისა და წერილების დადგენილი წესების დაცვისადმი, დასმული საკითხების განხილვისა და დროულად გადაწყვეტისადმი;

— გაატარონ პრაქტიკული ღონისძიებები განათლების სამინისტროს სისტემის ყველა რგოლში საშემსრულებლო დისციპლინის გამტკიცებისათვის;

— განათლების სამინისტროს სამმართველო-განყოფილებებს შორის ფართოდ გაშალონ სოციალისტური შეჯიბრება სახალხო განათლების წინაშე პარტიისა და მთავრობის მიერ დასახული ამოცანების წარმატებით განხორციელებისათვის.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მუშაკებს მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი სახალხო განათლების დარგში გაშლილი სოციალისტური შეჯიბრება გახადონ სკკპ 26-ე და საქართველოს კპ 26-ე ყრილობების გადაწყვეტილებათა და მეთერთმეტე ხუთწლედის დავალებების რეალიზაციის დიდმნიშვნელოვან რგოლად, იბრძოლონ ზოგად-

საგანმანათლებლო სკოლაში ლენინური პრინციპების საფუძველზე სწავლების ხარისხის შემდგომი ამაღლების, შრომითი აღზრდისა და მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის საყოველთაო-სავალდებულო საშუალო განათლების კანონის განხორციელების, კომუნისტური საზოგადოების აქტიური მშენებელი თაობის აღზრდისათვის, ძალ-ღონე და ენერჯია არ დაზოგონ ადებულ სოციალისტურ ვალდებულებათა განუხრელად და ხარისხიანად შესრულებისათვის.

სკოლების სამმართველო

საკვ 26-ე ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის 26-ე
ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე ქართული ენისა და
ლიტერატურის სწავლების აქტუალური საკითხებისადმი
მიძღვნილი მე-2 რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური
კონფერენციის ჩატარების შე ს ა ხ ე ბ

აღინიშნა, რომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის 26-ე ყრილობამ და საქართველოს კომპარტიის 26-ე ყრილობამ უმნიშვნელოვანესი ამოცანები დაუსახეს სკოლას სწავლების ხარისხის შემდგომი ამაღლების, მოსწავლეთა შრომითი და ზნეობრივი აღზრდის საქმეში.

ამ ამოცანების თანამედროვე მოთხოვნათა ღონეზე გადაწყვეტაში დიდ როლს ასრულებს მშობლიური ენისა და ლიტერატურის სწავლება. ეს გარემოება კარგად აქვთ შეგნებული რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მასწავლებლებს, სახალხო განათლების ორგანოებს, მეთოდურ და სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებს. ისინი ქმედით ღონისძიებებს ატარებენ „რესპუბლიკის სასწავლებლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1979 წლის 10 აპრილის დადგენილებისა და მის შესასრულებლად რესპუბლიკის განათლების სამინისტროს კოლეგიის იმავე წლის 19 ივლისის გადაწყვეტილების განსახორციელებლად.

მიუხედავად ამისა, განათლების სამინისტროს კოლეგია საჭიროდ თვლის ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებათა გაძლიერებას. აუცილებელია, მეტი ადგილი დაეთმოს ამ საგნების სწავლების საკითხებზე მომუშავე მეცნიერ-მეთოდისტთა და მოწინავე პრაქტიკოს მასწავლებელთა ურთიერთთანამშრომლობას და სწავლების მეთოდის აქტუალური საკითხების შესწავლას.

ამის გათვალისწინებით, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ 1981 წლის 17 დეკემბერს მიიღო დადგენილება (№ 850) ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების აქტუალურ საკითხებზე რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის ჩატარების შესახებ, რომლის შესასრულებლად კოლეგიამ გადაწყვიტა:

1. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის 26-ე ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის 26-ე ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების აქტუალური საკითხებისადმი მიძღვნილი მე-2 რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენცია ჩატარდეს მიმდინარე წლის 13 დეკემბერს.

2. დამტკიცდეს სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი შემდეგი შემადგენლობით:
ქინქლაძე ოთარი (თავმჯდომარე)
ბურდილაძე ზურაბი
გაბეჩავა როზა
გოგელია არჩილი
გულდამაშვილი ეთერი
დვალი სერგო (პასუხისმგებელი მდივანი)
თაბორიძე მარიამი
კვაჭანტირაძე თამაზი
ლორთქიფანიძე დავითი
მაჭარაშვილი კარლო
საყვარელიძე გიორგი (თავმჯდომარის მოადგილე)
ქურციკიძე ენგური
შველიძე ნიკო

3. გამოიცეს რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის მასალების კრებული 20 თაბახის მოცულობით. მიღებულ იქნას ცნობად, რომ კრებულის გამოცემის ხარჯებს გაიღებს პედაგოგიური საზოგადოების ცენტრალური საბჭო.

4. დაევალოს საორგანიზაციო კომიტეტს:
ა) მიმდინარე წლის 1-ლ მარტამდე შეიმუშაოს კომიტეტის სამუშაო გეგმა და კონფერენციის დღის წესრიგი;
ბ) უზრუნველყოს კონფერენციის ჩატარებისას ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების საკითხებზე გამოცემული სამეცნიერო-მეთოდური, სახელმძღვანელო და დამხმარე ლიტერატურის, სწავლების ტექნიკური საშუალებათა და სხვა მასალების გამოფენის მოწყობა;
გ) მიიღოს ზომები რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციის მასალების კრებულის დასაბეჭდად.

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. ქინქლაძე**

ქ. ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის სწავლების მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ

კოლეგია აღნიშნავს, რომ ქ. ქუთაისის სახალხო განათლების განყოფილებას (ამხ. ვ. ყავლაშვილი) და მის მეთოდურ კაბინეტს (ამხ. ლ. კაკაბაძე) გარკვეული მუშაობა აქვთ ჩატარებული საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1979 წლის აპრილის დადგენილებისა და შესაბამისი საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის გადაწყვეტილების შუქზე ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის, აგრეთვე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1980 წლის 24 იანვრის გადაწყვეტილების შესაბამისად მათემატიკის სწავლების სათანადო დონეზე დაყენებისათვის; რის შედეგადაც ქალაქის რიგ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ზემოხსენებული საგნები დამაკმაყოფილებლად ისწავლება. მასწავლებელთა ერთი ნაწილი კარგად ფლობს სწავლების მეთოდებსა და ხერხებს და ეფექტიანად იყენებს მოსწავლეების მეცნიერებათა საფუძვლების ცოდნით შეიარაღების, კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდისათვის.

ამასთან, როგორც ქ. ქუთაისის განათლების განყოფილებასა და მეთოდურ კაბინეტს, ისე მათ დაქვემდებარებაში მყოფ ლენინისა და საქარხნო რაიონების განათლების განყოფილებებსა და შესაბამის მეთოდურ სამსახურებს მუშაობაში ახასიათებთ სერიოზული ხარვეზები: ისინი ღრმად და საფუძვლიანად ვერ წვდებიან სკოლის წინაშე მდგარ სერიოზულ პრობლემებში, ეფექტიან კონტროლსა და დახმარებას ვერ უწყევენ მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის მასწავლებლებს, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ხელმძღვანელებს, რის შედეგად მასწავლებელთა უმრავლესობა ვერ ერკვევა თანამედროვე გაკვეთილისადმი წაყენებულ მოთხოვნებში, გაკვეთილებს ატარებს ძველებურად, უინტერესოდ, მოსაწყენად, ნაკლებად ცდილობს მოსწავლეთა აქტიური შემეცნებითი ძალების განვითარებისა და დამოუკიდებელი, შემოქმედებითი მუშაობის უნარ-ჩვევების გამომუშავებისათვის. გაკვეთილებზე არ შეინიშნება შეგნებული სამუშაო დისციპლინა, სასწავლო მუშაობის სწორად ორგანიზებისათვის ზრუნვა, არ არის შექმნილი მოსწავლეთა ცოდნის, უნარისა და ჩვევების კონტროლის მოქნილი სისტემა. მასწავლებლები ატარებენ გაჭიანურებულ გამოკითხვას, მოსწავლეთა დიდი ნაწილი კი ყურადღების გარეშე რჩება. გაკვეთილზე არ ჩანს ასახსნელი მასალის მოცულობა და შინაარსი, არ იქმნება პრობლემური სიტუაციები. მასწავლებლები სასწავლო პროცესში ნაკლებად

იყენებენ ტექნიკურ საშუალებებსა და თვალსაჩინოებას, საჭირო ყუ-
რადღებას არ უთმობენ განმავითარებელი სწავლების ფართოდ
სრულყოფილად დანერგვას, გაკვეთილებზე ისეთი პირობების შექმნას,
რომ მოსწავლეებმა იფიქრონ, დამოუკიდებლად იაზროვნონ, იმსჯე-
ლონ, გააკეთონ დასკვნები.

სკოლებში ნაკლები ყურადღება ექცევა საშინაო დავალების რვეუ-
ლების შემოწმებას, დაშვებული შეცდომების გასწორებაზე მუშაობას;
საკლასო და საკონტროლო წერისათვის მზადებას. საქმე იქამდეც კი
მიდის, რომ მოსწავლეებს წინასწარ, საშინაო დავალების რვეულებში
აწერინებენ ერთ ან ორ თემას, ამოცანას და მაგალითს, წაიკითხავენ,
შეასწორებენ და მომდევნო გაკვეთილზე გადააწერინებენ საკონტრო-
ლო წერის რვეულებში.

საქმისადმი ამგვარი ფორმალური დამოკიდებულება მოსწავლეებს
უბიძგებს „შპარგალკებისაკენ“, უჩლუნგებს გონებას, ართმევს დამოუ-
კიდებელი აზროვნებისა და მსჯელობის უნარს, მათი ცოდნის ლიბერა-
ლურად შეფასება კი ხელს უწყობს მოსწავლეთა და მშობელთა გარკვე-
ული ნაწილის პროფესიულ და მორალურ დეზორიენტაციას, ხელოვნუ-
რად ზრდის უმაღლეს სასწავლებლებში შესვლის პრეტენდენტთა რიცხვს
იმათ ხარჯზე, ვინც ამისათვის არ არის მომზადებული.

ჩატარებული საკონტროლო წერების შედეგებმა ზემოთქმული
მთლიანად დაადასტურა და ნათელი გახადა ქუთაისის სკოლების კურს-
დამთავრებულ ოქროს მედლის კანდიდატთა სისტემატური წარუმატებ-
ლობის მიზეზები.

განათლების განყოფილებები და მეთოდკაბინეტები არაკომპენ-
ტენტურად უძღვებიან საგნების სწავლებას, ეს იმიტაც არის გაპირობე-
ბული, რომ ქუთაისის ლენინის რაიონის განათლების განყოფილება
ფორმალურად ყავს მეთოდისტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში. მას,
გარდა აღნიშნული საგნისა, აღმზრდელობითი მუშაობის კურირება აქვს
დავალებული და, რა თქმა უნდა, ვერ გაართმევს თავს დაკისრებულ მო-
ვალეობას. რაც შეეხება საქარხნო რაიონს, მას არც ინსპექტორი ყავს
და არც მეთოდისტი მათემატიკაში. განათლების განყოფილებებისა და
სკოლების პედაგოგიურ საბჭოებზე არაფერი თქმულა იმის შესახებ, თუ
როგორ მუშაობენ მასწავლებლები საბჭოთა სკოლაში დამკვიდრებული
სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების ტრადიცი-
ული მეთოდებისა და ხერხების მოდერნიზების, სწავლების ეფექტიანი
გზებისა და საშუალებების ძიების, მოსწავლეთა დამოუკიდებელი მუ-
შაობის უნარ-ჩვევების გამომუშავების, მათი მათემატიკური აზროვნე-
ბის, ზეპირი და წერილი მტყვევლების კულტურის ამაღლებისათვის,
გვერდი აქვს ავლირი იმ ნაკლოვანებებს, რომლებიც ამ საქმეში გაჩა-
ნიათ შესაბამის სარაიონო და სასკოლო მეთოდგაერთიანებებს. მიღე-
ბულ დადგენილებებში არ არის გათვალისწინებული დასახული ლო-
ნისძიებების შესრულების შემოწმება. ბოლო წლებში განათლების რო-

გორც საქალაქო, ისე რაიონულ განყოფილებებში არ დაინტერესებულან რუსულ სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის სწავლებით.

ქალაქში დღემდე არაა შექმნილი საბაზო სკოლები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში. სათანადო ყურადღება არ ექცევა სასწავლო კაბინეტების მოწყობას მშობლიურ ენა-ლიტერატურასა და მათემატიკაში (№№ 3, 4, 7, 12, 19, 32 საშუალო სკოლები), 1979 წლის 10 აპრილიდან ქალაქის სკოლების 50 ქართული ენისა და ლიტერატურის კაბინეტისა და 5 კლას-კაბინეტის აღჭურვისათვის დახარჯულია ძალზე ცოტა თანხა, რაც ამ საქმით განათლების განყოფილებებისა და მეთოდკაბინეტების ხელმძღვანელთა დაუინტერესებლობაზე მიუთითებს.

თითქმის არავითარი ყურადღება არ ექცევა ატესტაციის შედეგად რეკომენდაციამიცემულ მასწავლებლებთან მუშაობას, არ იგრძნობა ზრუნვა მათი კვალიფიკაციის ამაღლებაზე.

კოლეციამ გადაწყვიტა:

1. ქ. ქუთაისის სახალხო განათლების განყოფილების გამგემ ამხ. ვ. ყავლაშვილმა, მეთოდკაბინეტის გამგემ ამხ. ლ. კაკაბაძემ:

1. 1. ქალაქის, ლენინისა და საქარზნო რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებების აპარატის, შესაბამისი მეთოდკაბინეტების მუშაკთა და სკოლების პედაგოგიური კოლექტივების საქმიანობა წარმართონ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1979 წლის 10 აპრილის № 232 დადგენილების „რესპუბლიკის სასწავლებლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1980 წლის 24 იანვრის გადაწყვეტილების „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მათემატიკის სწავლების მდგომარეობისა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“ წარმატებით რეალიზებისათვის.

1. 2. აამაღლონ სახალხო განათლების განყოფილებათა ორგანიზატორული ხელმძღვანელობის დონე, მეთოდკაბინეტების მუშაობის ეფექტიანობა, სისტემატური კონტროლი დააწესონ სკოლებში მიმდინარე სასწავლო-აღმზრდელიობით პროცესზე, გაზარდონ მასწავლებელთა პასუხისმგებლობა მოსწავლეთა ცოდნის ხარისხზე, მათ იდეურ-პოლიტიკურ, ზნეობრივ აღზრდაზე.

1. 3. სკოლების პედაგოგიური კოლექტივების ძალთა მობილიზებით მიაღწიონ სასწავლო-აღმზრდელიობითი პროცესის სრულყოფას, იმ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრას, რომლებიც გააჩნიათ მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის სწავლების საქმეში. ამ მიზნით გამოიყენონ აღნიშნული და სხვა საგნების მასწავლებელთა მუშაობაში არსებული ყველა რეზერვი.

გააძლიერონ მშობლიური ენა — ლიტერატურისა და მათემატიკის სწავლების იდეურ-თეორიული და პრაქტიკული მიმართულება, მიაღწიონ საგანთაშორისი კავშირის კიდევ უფრო განმტკიცებას, თითოეული მასწავლებლის მიერ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ნორმატიულ დოკუმენტებსა და რეკომენდაციებში მოცემულ მითითებათა განუხრებლ შესრულებას.

ასწავლონ მასწავლებლებს ამა თუ იმ გაკვეთილის მიზნებიდან და სპეციფიკიდან გამომდინარე სასწავლო პროცესის წარმართვისათვის საჭირო მეთოდების, ხერხებისა და საშუალებების შერჩევა, არ დაუშვან სასწავლო დროის უქმად ხარჯვის შემთხვევები.

1. 4. სკოლების პედაგოგიური კოლექტივების საქმიანობა მიმართონ მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის სწავლების სრულყოფისაკენ. განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმონ მოსწავლეებში ორთოგრაფიული და პუნქტუაციური უნარ-ჩვევების ფორმირებას, ფილოლოგიური და მათემატიკური წიგნიერების ამაღლებას.

1. 5. მეთოდური სამსახურებისა და მოწინავე მასწავლებელთა ძალების აქტიური გამოყენებით მიაღწიონ საკონტროლო წერისათვის მომზადებისა და ჩატარების, დაშვებული შეცდომების გასწორების მეთოდების სრულყოფას, საკლასო წერებისა და საშინაო დავალებათა ეფექტიანობის ამაღლებას.

1. 6. გაზარდონ სკოლების ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობა სასწავლო-აღმზრდებლობითი პროცესის მიმდინარეობაზე, თითოეული გაკვეთილის მაღალეფექტიანობის უზრუნველყოფაზე, საგნის მასწავლებელთა მიერ სწავლების ტექნიკურ და სხვა საშუალებათა კომპლექსურ და რაციონალურ გამოყენებაზე, ისეთი ხერხებისა და მეთოდების მარჯვებაზე, რომლებიც ხელს შეუწყობენ მოსწავლეთა მიერ მეცნიერებათა საფუძვლების ღრმა და მტკიცე ცოდნის დაუფლებას.

1. 7. დააჩქარონ მუშაობა ქ. ქუთაისში ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის საბაზო სკოლების შესაქმნელად, ქალაქის ყველა სკოლაში აღნიშნულ საგნებში თვალსაჩინოებით, დიდაქტიკური მასალებითა და სწავლების ტექნიკური საშუალებებით კარგად აღჭურვილი სასწავლო კაბინეტ-ლაბორატორიების მოსაწყობად.

1. 8. სისტემატურად იზრუნონ მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებაზე, ატესტაციის შედეგად რეკომენდაციამიცემულ მასწავლებლებთან მუშაობის გაუმჯობესებაზე. ამ საქმეში უფრო აქტიურად გამოიყენონ ქუთაისის მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის შესაძლებლობანი.

1. 9. მიაღწიონ სასკოლო, რაიონული და საქალაქო მეთოდგაერთიანებათა მუშაობის მწყობრი სისტემის შექმნას, მათი საქმიანობის წარმართვას აქტუალურ, საპრობლემო საკითხებზე ყურადღების გამახვილებით.

1. 10. მოაწყონ კოლეგიის გადაწყვეტილებებისა და სკოლების სამმართველოს ცნობის ფართო განხილვა, მკაცრად იმავჯელონ მასწავლებლებზე, აღნიშნულ ნაკლოვანებებზე, იმ მასწავლებლებსა და სკოლის ხელმძღვანელებზე, რომელნიც თავს ვერ ართმევენ დაკისრებულ მოვალეობას. იზრუნონ სკოლების მეთოდკაბინეტისა და განათლების განყოფილებების მაღალკვალიფიციური, გამოცდილი მუშაკებით შევსებაზე.

1. 11. მიმდინარე წლის 1 ნოემბრისათვის კოლეგიას წარმოუდგინონ ინფორმაცია აღნიშნულ ნაკლოვანებათა გამოსწორებისათვის ჩატარებული მუშაობის შედეგებზე.

2. სკოლების სამმართველოს რესპუბლიკურმა მეთოდურმა ცენტრმა (ამხ. ზ. როგავა) მომარაგების მთავარ სამმართველოსთან ერთად (ამხ. კ. ძლიერიშვილი) დააზუსტოს თვალსაჩინოებით, დიდაქტიკური მასალებითა და სწავლების ტექნიკური საშუალებებით ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის მასწავლებელთა უზრუნველყოფის მდგომარეობა, მანვე სასწრაფოდ მიაწოდოს ქ. ქუთაისის სკოლებსა და სახალხო განათლების ორგანოებს მეთოდური რეკომენდაციები — როგორ მოაწყონ სასწავლო კაბინეტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში.

3. აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრებმა, სამხრეთ ოსეთის ა/ო, ქალაქებისა და რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებათა გამგეებმა, ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსმა მოაწყონ კოლეგიის ამ გადაწყვეტილებისა და სკოლების სამმართველოს ცნობის ფართო განხილვა კოლეგიებზე, სახალხო განათლებისა და სკოლების პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე, მიიღონ ზომები მათ მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებების გამოვლენისა და აღმოფხვრისათვის.

4. აღნიშნული გადაწყვეტილება და სკოლების სამმართველოს ცნობა დაიბეჭდოს სამინისტროს ბრძანებათა და ინსტრუქციათა კრებულში.

5. სკოლების სამმართველომ (ამხ. კ. სუჯაშვილი) ინფორმაცია ამ გადაწყვეტილების შესრულების მიმდინარეობაზე კოლეგიას წარმოუდგინოს 1982 წლის 1 ნოემბრისათვის, მანვე დააწყოს კონტროლი მის განხორციელებაზე.

კოლეგიის თავმჯდომარე,
მინისტრი **ო. ქინძლავაძე**

ქ. ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის სწავლების მდგომარეობის შესახებ

ვასული წლის ოქტომბერში განათლების სამინისტროს ბრიგადამ შეისწავლა ქ. ქუთაისის სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის და მათემატიკის სწავლების, აგრეთვე ამ საქმეში განათლების განყოფილების საქალაქო და რაიონული ორგანოების მიერ სკოლებზე ხელმძღვანელობის მდგომარეობა.

შემოწმების მიზანი იყო იმ მიზეზების დადგენა, რომელთა გამოც ბოლო წლებში ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების კურსდამთავრებულები გამოსაშვებ გამოცდებზე ვერ ავლენენ მტკიცე, მკვიდრ, საფუძვლიან ცოდნას აღნიშნულ საგნებში, ამ მიზეზების ანალიზი და მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით ადგილებზე პრაქტიკული დახმარების გაწევა.

როგორც შემოწმებამ ცხადყო, ქ. ქუთაისის განათლების განყოფილებას (გამგე ვ. ყავლაშვილი), მის მეთოდურ კაბინეტს (გამგე ლ. კაკაბაძე), ქუთაისის ლენინისა და საქარხნო რაიონების განათლების განყოფილებებს (გამგეები ლ. გეგუჩაძე, ვ. ფურძე), მათს მეთოდკაბინეტებს (გამგეები დ. ბერძე, მ. ჯიქია), 1-ლ (დირექტორი ი. გენგუჩაძე), მე-2 (დირექტორი ა. სანდუხაძე), მე-3 (დირექტორი თ. დანუნდარიძე), მე-4 (დირექტორი ც. კეზევაძე), მე-7 (დირექტორი დ. ფაჩუაშვილი), მე-12 (ყოფილი დირექტორი ე. თავაძე), მე-19 (დირექტორი ი. კიკალიშვილი), 23-ე (დირექტორი მ. გურგენიძე), 32-ე (დირექტორი ა. გვაზავა), მე-9 (დირექტორი ლ. ფედიანინა), მე-10 (დირექტორი ა. თოფჩიაშვილი), მე-13 (დირექტორი ო. ტოგონიძე), მე-14 (დირექტორი ვ. შალამბერიძე) საშუალო სკოლებს გარკვეული მუშაობა აქვთ ჩატარებული საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს 1979 წლის 10 აპრილის № 232 დადგენილებისა და განათლების სამინისტროს კოლეგიის შესაბამისი გადაწყვეტილების შუქზე ქართული ენისა და ლიტერატურის და რუსული ენისა და ლიტერატურის, აგრეთვე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1980 წლის 24 იანვრის გადაწყვეტილების შესაბამისად მათემატიკის სწავლების მაღალ დონეზე დაყენებისათვის.

ქალაქის განათლების განყოფილებას განათლების საბჭოს სხდომაზე 1979 წლის 30 ნოემბერს (ოქმი № 3) განუხილავს საკითხი „ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მდგომარეობის შესახებ საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს 1979

წლის აპრილის დადგენილებისა და შესაბამისად საქართველოს
სსრ განათლების სამინისტროს 1979 წლის 19 ივლისის კოლე-
გიის გადაწყვეტილების „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკო-
ლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მდგომარეობის
გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“ შუქზე, 1980 წლის 27 დე-
კემბრის საბჭოს სხდომაზე (ოქმი № 4) კი მოხმენილია საკითხი „ლი-
ტერატურის სწავლება იდეური აღზრდის სამსახურში“.

ეს საეტაპო დოკუმენტები და მათ შუქზე ქართული ენისა და ლი-
ტერატურის სწავლების მიმდინარეობის მდგომარეობა განხილულია
ავტორებისა და ლენინის სახელობის რაიონების განათლების განყო-
ფილებების მეთოდური საბჭოებისა და შესწავლილი სკოლების პედა-
გოგიური საბჭოების სხდომებზე. ასევე, ზემოაღნიშნული დოკუმენტე-
ბის შუქზე რუსული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მიმდინარეო-
ბის საკითხი განხილულია შემოწმებული რუსული სკოლების პედაგო-
გის სხდომებზე.

საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტისა და რესპუბლიკის მი-
ნისტრთა საბჭოს 1979 წლის აპრილის დადგენილება და მის
შუქზე რაიონის სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავ-
ლების მდგომარეობის საკითხი მსჯელობის საგანი გახდა ქუთაისის
ვ. ი. ლენინის სახელობის რაიონული საბჭოს აღმასკომის 1980 წლის
ნოემბრის სხდომაზე.

ოქმებში დამაკმაყოფილებლად არის გაანალიზებული ამ საგნების
სწავლებაში მოპოვებული წარმატებები და არსებული ნაკლოვანებანი.
აღნიშნულია, რომ ჯერ კიდევ დაბალია მოსწავლეთა ერთი ნაწილის
ცოდნის დონე, მათი ზეპირი და წერითი მეტყველების კულტურა, არ
სწორდება საშინაო და საკონტროლო წერებში დაშვებული შეცდომე-
ბი, არ ხდება მათი გაცნობიერება მოსწავლეთა მიერ. მითითებულია,
რომ ზოგიერთი მასწავლებელი სათანადოდ არ მუშაობს სწავლების
პროცესის გააქტიურებისათვის, მოსწავლეთა მიერ მიღებული თეორი-
ული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების ჩვევად გადაქცევისათვის, სწავ-
ლებისა და აღზრდის ორგანული ერთიანობის მიღწევისათვის, სასწავ-
ლო კაბინეტის აღჭურვის, სასწავლო-ტექნიკური საშუალებების, თვალ-
საჩინოების სწავლებაში გამოყენებისათვის, მიღებულია შესაბამისი
დადგენილება-გადაწყვეტილებანი.

განათლების განყოფილებები და მათი მეთოდური კაბინეტები ყუ-
რადღებით ეკიდებიან ამ საგნების მასწავლებელთა თეორიული ცოდ-
ნის ამაღლებას, ამ მიზნით, ლენინის რაიონის განათლების განყოფი-
ლების ინიციატივით, 1980—1981 წლებში ჩატარებულია 3 ლექცია:
1. „მასწავლებლის ხელოვნება, ტაქტი და ავტორიტეტი“, 2. „მართლ-
წერისა და მართლმეტყველების კულტურის აღზრდა“, 3. „ქართული
კლასიკოსები და რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის საკითხები“. ქა-
ლაქის განათლების განყოფილებამ კი 1980—1981 სასწავლო წელს

მასწავლებლის დღეს მიუძღვნა ლიტერატურული კვირეული, ხელმოწერილი მიმდინარე სასწავლო წლის სექტემბერში ჩატარდა ლიტერატურული ერთთვიური, რომელშიც აქტიური მონაწილეობა მიიღეს როგორც ქართული ენისა და ლიტერატურის, ისე რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებმა.

მეთოდური სამსახურის მუშაკები ახალგაზრდა მასწავლებლებს უტარებენ კონსულტაციებს და ასწრებენ გამოცდილ მასწავლებლებს გაკვეთილებზე, ესწრებიან სასკოლო მეთოდური გაერთიანებების სხდომებს.

ქალაქის განათლების განყოფილება და მისი მეთოდური კაბინეტი გარკვეულ ღონისძიებებს ატარებენ მათემატიკის სწავლების საქმის გაუმჯობესებისათვისაც, უკანასკნელ წლებში სისტემატურად ტარდება სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენციები მათემატიკის სწავლების საკითხებზე, რომლებშიც აქტიურად მონაწილეობენ ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის მათემატიკის კათედრა და მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტი, ტარდება, აგრეთვე, ამ საგნის მასწავლებელთა ერთთვიურები. გარკვეული ყურადღება ექცევა მოსწავლეთა ოლიმპიადებისა და სასწავლო-შემოქმედებითი კონფერენციების ჩატარებასაც, უკანასკნელი ოლიმპიადის რესპუბლიკურ ტურში გაიმარჯვა 7-მა ქუთაისელმა მოსწავლემ.

მათემატიკის სწავლების საქმეს კარგად ხელმძღვანელობს ვ. ი. ლენინის რაიონის განათლების განყოფილება და მისი მეთოდკაბინეტი, მათ გასულ სასწავლო წელს მათემატიკის სწავლების მდგომარეობა შესწავლილი აქვთ 5 საშუალო სკოლაში, შედეგები განხილულია განათლების საბჭოს სხდომაზე და დასახულია საქმიანი პრაქტიკული ღონისძიებანი, ამ საგნის სწავლების საკითხებს სათანადო ყურადღება აქვს დათმობილი მეთოდკაბინეტის მიმდინარე წლის სამუშაო გეგმაშიც.

მათემატიკის სწავლების საქმეში ნაკლოვანებებია საქარხნო რაიონში, რომლის განათლების განყოფილებისა და მეთოდკაბინეტის ხელმძღვანელები არაკომპეტენტურად უძღვებიან საგნის სწავლებას. ეს, ძირითადად, იმით არის გამოწვეული, რომ შტატიტ ამ საგანში არც სასკოლო ინსპექტორი ჰყავთ და არც მეთოდისტი.

ამ მხრივ არც ქალაქის განათლების განყოფილებაშია ყველაფერი რიგზე. კოლეგიის შემოაღნიშნული გადაწყვეტილება განხილულია განათლების საბჭოს სხდომაზე 1980 წლის 28 აპრილს, მაგრამ ოქმი ისე ცუდად არის გაფორმებული, რომ გაუგებარია, ვინ რა აზრი გამოთქვა, მიღებული დადგენილებაც იმდენად სქემატურია, რომ მას არ შეიძლება ქონდეს მათემატიკის სწავლების გაუმჯობესების პრეტენზია. საერთოდ, განათლების საბჭოზე არ არის განხილული ცხელი საკითხები, რომლებიც ხელს შეუწყობდა ამ საგნის სწავლებისა და შესწავლის დონის ამაღლებას.

ქალაქში გარკვეული მუშაობაა ჩატარებული მშობლიურ ენა-ლი-

ტერატურისა და მათემატიკის მასწავლებელთა კვალიფიციური კადრების
 ბით სკოლების დაკომპლექტებისა და სასწავლო-მატერიალური ბაზის
 შემდგომი განმტკიცებისათვის.

ამჟამად ქ. ქუთაისის სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის,
 მათემატიკის ყველა მასწავლებელი უმაღლესი სპეციალური განათლებითაა.

ქ. ქუთაისის 35 საშუალო სკოლაში მოწყობილია მშობლიური ენისა და ლიტერატურის 57 კაბინეტი, 2 კლას-კაბინეტი, სკოლების უმრავლესობაში ამჟამადაც გრძელდება სასწავლო კაბინეტებისა და კლას-კაბინეტების მოწყობა.

განსაკუთრებით კარგად არის მოწყობილი ქართული ენისა და ლიტერატურის კაბინეტები მე-2 და 23-ე საშუალო სკოლებში, ისინი აღჭურვილი არიან „ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ტიპობრივი სასწავლო-თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღებისა და სასწავლო მოწყობილობების ნუსხის“ შესაბამისად, კაბინეტში არის დაბნელება, ეკრანი, აპარატურა, მასწავლებელთა ინიციატივით დამზადებული თვალსაჩინოება, ფოტომასალები და სხვა.

დამაკმაყოფილებლად არის აღჭურვილი მათემატიკის კაბინეტები მე-2, მე-4, მე-12, 31-ე საშუალო სკოლებში.

მასთან, შეინიშნება ნაკლოვანებებიც: სახელდობრ, განათლების განყოფილებისა და სკოლების პედაგოგიური საბჭოების ოქმებში არაა ფერია ნათქვამი იმის შესახებ, თუ როგორ მუშაობენ მასწავლებლები საბჭოთა სკოლაში დამკვიდრებული სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების ტრადიციული მეთოდებისა და ხერხების მოდერნიზების, სწავლების ეფექტიანი მეთოდების ძიების, მოსწავლეთა დამოუკიდებელი მუშაობის უნარ-ჩვევების გამომუშავების, მათი ზეპირი და წერიტი მეტყველების კულტურის ამაღლებისათვის, გვერდი აქვს ავლილი იმ ნაკლოვანებებს, რომლებიც ამ საქმეში გააჩნიათ შესაბამის სარაიონო და სასკოლო მეთოდურ გაერთიანებებს. მიღებულ გადაწყვეტილება-დადგენილებებში არ არის გათვალისწინებული დასახული ღონისძიებების შესრულების შემოწმება. ალბათ, ესეც არის ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, რომ შემოწმების დღემდე არც განათლების განყოფილებებში და არც სკოლებში არ მოუხდენიათ მიღებული გადაწყვეტილების თუ დადგენილების შესრულების შემოწმება, არ შეუსწავლიათ, რა გაკეთდა ამ მიმართულებით არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ ამ ბოლო წლებში განათლების როგორც საქალაქო, ისე რაიონული განყოფილებები არ დაინტერესებულან რუსულ სკოლებში მშობლიური ენისა და ლიტერატურის სწავლების მდგომარეობის შესწავლით. უკანასკნელი ოთხი წლის განმავლობაში მათ ერთხელაც არ განუხილავთ ამ საგნების სწავლება განათ-

ლების განყოფილების სახალხო განათლების საბჭოსა და მეთოდოლოგიის ინსტიტუტის მეთოდსაბჭოს სხდომებზე.

ნაკლოვანებები შეინიშნება ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა სარაიონო მეთოდური გაერთიანებების მუშაობაში. სათანადო ყურადღება არ ექცევა განსახილველი საკითხების შერჩევასა და იმ კურსით გაშუქებას, რასაც მოითხოვს დღევანდელი სკოლისაგან, მოხსენებები არაკვალიფიციურად არის დაწერილი, მათში არ ჩანს მოსწავლეთა შემეცნებითი აქტივობის განვითარებისათვის ზრუნვა, თანამედროვე გაკვეთილისათვის წაყენებული მოთხოვნები, მოსწავლეთა დამოუკიდებელი მუშაობა, სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების აქტიური მეთოდებისა და ხერხების ძიება; მეტიც: მეთოდგაერთიანებების წევრთა სიტყვებში არაფერია ნათქვამი მოხსენების ნაკლოვანებებზე; მაგალითად: ლენინის რაიონის განათლების განყოფილების მეთოდურ კაბინეტთან შექმნილი სარაიონო მეთოდური გაერთიანების (თავმჯდომარე ნ. ბერძენაძე) სხდომაზე მიმდინარე წლის აგვისტოში მოსმენილია მე-8 საშუალო სკოლის მასწავლებელ კვიმსაძის მოხსენება, რომელშიაც „შუშანიკის წამების“ დაწერის თარიღად რატომღაც მიჩნეულია 475-484 წლები, ხოლო ამის შესახებ კი ოქმში სიტყვაც არ არის ნათქვამი, მოხსენებაში დაშვებულია ბევრი სხვადასხვა სახის შეცდომაც. ეს ფაქტი იმის ნათელი დადასტურებაა, რომ მეთოდური გაერთიანებების მუშაობაში ადგილი აქვს ფორმალიზმს, საქმისადმი გულგრილ დამოკიდებულებას.

ქუთაისის ლენინის სახელობის რაიონში მეთოდური გაერთიანებებისა და მასწავლებელთა მუშაობაში არსებული ხარვეზები იმითაცაა გამოწვეული, რომ რაიონს მართლაც ყავს ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდისტი, მაგრამ მას ახალი დატვირთვა მიეცა და, ბუნებრივია, ვერ გაართმევს თავს დაკისრებულ რთულ მოვალეობას.

ქალაქში დღემდე არაა შექმნილი საბაზო სკოლები ამ საგნებში! სათანადო ყურადღება არ ექცევა სასწავლო კაბინეტების მოწყობას ქართულ ენისა და ლიტერატურაში მე-3, მე-4, მე-7, მე-12, მე-19 და 32-ე საშუალო სკოლებში. ეს კი დღევანდელ ეტაპზე ყოველად შეუწყნარებელია. მოუწყობელია მათემატიკის სასწავლო კაბინეტები მე-4 საშუალო სკოლაში, ხელსაწყოები დამტვერილია და უსისტემოდაა დაყრილი, პლაკატები და სხვა თვალსაჩინო მასალები იმდაგვარად არის კედელზე გაკრული, რომ გაკვეთილზე მათი გამოყენება შეუძლებელია, დაზიანებულია მაგიდები და სკამები. ძალზე ღარიბია ამ საგნის კაბინეტები მე-12 საშუალო სკოლაში, ასეთივე მდგომარეობაა მე-19 და და 23-ე საშუალო სკოლებში, ხოლო მე-3 საშუალო სკოლაში კი ამ საგანში კლას-კაბინეტიც არა აქვთ. რაც შეეხება რუსულ სკოლებში რუსული ენისა და ლიტერატურის და მათემატიკის კაბინეტებს, მათი მოწყობა ამჟამად მიმდინარეობს.

ნაკლოვანებები შეინიშნება ქალაქის მეთოდური სამსახურის მუშაობაში, მისი მუშაკები ნაკლებად არიან დაინტერესებული სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სასწავლო კაბინეტების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებით. ამას ისიც ადასტურებს, რომ 1979 წლის 10 აპრილიდან ქალაქის სკოლების 50 ქართული ენისა და ლიტერატურის კაბინეტისა და 5 კლას-კაბინეტის აღჭურვისათვის დახარჯულია მხოლოდ 540 მანეთი.

ქალაქის მეთოდური კაბინეტი სათანადო დახმარებას ვერ უწევს ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს, დროულად ვერ აცნობს მათ სიახლეებს საგნის სწავლებაში, ამის შედეგად მასწავლებელთა ერთი ნაწილი მე-10 კლასში ქართულ ენას ახალი პროგრამით ასწავლის.

ჯეროვანი ყურადღება არ ექცევა რეკომენდაციამცემულ მასწავლებლებთან მუშაობას (ასეთი 2 ყავთ), ჯერ არ უზრუნიათ მათი კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის.

აღნიშნული ნაკლოვანებები, ალბათ, იმიტაც არის გამოწვეული, რომ უკანასკნელ პერიოდამდე (1981 წლის მაისი) ქალაქის მეთოდკაბინეტს არ ყავდა ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდისტი, ამჟამად აღნიშნული საგნის მეთოდისტად დანიშნულია ლ. ფანცხავა, რომლის უნარსა და მონდომებაზე ძალიან ბევრია დამოკიდებული.

ქართული ენა და ლიტერატურა

შემოწმებული სკოლების დიდ ნაწილში ქართული ენა და ლიტერატურა დამაკმაყოფილებლად ისწავლება. მასწავლებელთა უმრავლესობა ფლობს საგანს, მისი სწავლების მეთოდებსა და ხერხებს.

კარგად ასწავლიან ქართულ ენასა და ლიტერატურას ა. ლომიძე (მე-19 საშუალო სკოლა), ვ. ნუცუბიძე (მე-2 საშუალო სკოლა), შ. შვანგირაძე, ა. გვილაგა, ლ. ფხაკაძე (მე-7 საშუალო სკოლა).

ეს მასწავლებლები თანმიმდევრულად, სისტემატურად მუშაობენ თავიანთი მეცნიერულ-თეორიული ცოდნის დონისა და პედაგოგიურ-მეთოდური ოსტატობის ამაღლებისათვის, მაღალი პასუხისმგებლობით ემზადებიან ყოველი გაკვეთილისათვის, კარგად გეგმავენ სასწავლო-აღმზრდელობით პროცესს, სწორად აქვთ გაგებული ის მოთხოვნები, რომლებსაც პარტია, მთავრობა, რესპუბლიკის განათლების სამინისტრო თანამედროვე ეტაპზე აყენებენ სკოლისა და ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა წინაშე, ცდილობენ და აღწევენ კიდევ გაკვეთილის ეფექტიანობის ამაღლებას, სწავლებისა და აღზრდის ერთიანობას, მოსწავლეთა აღზრდას კომუნისტური სულისკვეთებით, არ იფარგლებიან საგაკვეთილო მასალითა და სასკოლო სახელმძღვანელოებით, გადასაცემ მასალას აშუქებენ მეცნიერებათა განვითარების თანამედროვე პოზიციებიდან და ამდიდრებენ მას დამხმარე ლიტერატურიდან, თანმიმდევრულად ახორციელებენ მოსწავლეებისათვის ერთიან

ბედაგოგიურ მოთხოვნებს, თავიანთ პრაქტიკულ საქმიანობაში ფართოდ
ნერგავენ განმავითარებელ სწავლებას და შემოწმების ფონტანის
მეთოდებსა და ხერხებს, მოსწავლეებში ზრდიან კვლევა-ძიების, დას-
კვნების დამოუკიდებლად გაკეთებისა და შემოქმედებითი მუშაობის
უნარ-ჩვევებს და სხვა.

დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მასწავლებლები: ე. ძოწენიძე,
ვ. საღარეიშვილი, ვ. მიქაძე (1-ლი საშუალო სკოლა), ნ. სარალიძე,
მ. კიკნაძე, ნ. გვილავა (მე-3 საშუალო სკოლა), ვ. სამხარაძე (მე-4 სა-
შუალო სკოლა), ტ. გურგენიძე (მე-12 საშუალო სკოლა), ლ. გოგა-
ძე (მე-19 საშუალო სკოლა), ნ. გიორგობიანი (32-ე საშუალო სკო-
ლა) და სხვა.

შემოწმებით გამოვლინდნენ ისეთი მასწავლებლებიც, რომლებიც
გაკვეთილებს ატარებენ დაბალ მეცნიერულ და მეთოდურ დონეზე, ნაკ-
ლებად ზრუნავენ სასწავლო პროცესის სრულყოფის, გაკვეთილის ეფექ-
ტიანობის ამადლებისათვის, ვერ აიარაღებენ მოსწავლეებს თვითგანათ-
ლების ხერხებითა და სასწავლო მუშაობის უნარ-ჩვევებით, სათანადო
ყურადღებას არ უთმობენ მათში კულტურული კითხვის, წერითი და
ზეპირი მეტყველების ჩვევების ჩამოყალიბებას. ეს მასწავლებლები
ნაკლებად იცავენ სამუშაო დისციპლინას, არ ზრუნავენ სწორი სასწავ-
ლო პროცესის ორგანიზაციისათვის, არ აქვთ შექმნილი მოსწავლეთა
ცოდნის, უნარისა და ჩვევების კონტროლის მოქნილი სისტემა, მიმარ-
თავენ გაჭიანურებულ ზეპირ გამოკითხვას, არასწორად გეგმავენ სასწავ-
ლო-აღმზრდელი პროცესს, ვერ არჩევენ ასახსნელი მასალის შესაბა-
მის სასწავლო მეთოდებსა და ხერხებს, მოსწავლეებს არ უვითარებენ
კვლევის, ძიების, დასკვნების გაკეთების უნარ-ჩვევებს.

არ იყენებენ სწავლების ტექნიკურ საშუალებებსა და თვალსაჩი-
ნობას, უფრო მეტი, დაფასა და ცარცსაც უგულვებელყოფენ საშინაო
დავლების შემოწმების, გავლილი მასალის გამოვლისა თუ ახალი
მასალის ახსნისას, მოსწავლეებისაგან მოითხოვენ სახელმძღვანელოში
მოცემული წესებისა და სავარჯიშოების მხოლოდ ზეპირად გადმოცემას,
ერთი სიტყვით, გაკვეთილებს ატარებენ ძველებურად, ერთფეროვნად,
ტრაფარეტულად, მოსწავლეთათვის. მოსაწყენად და სხვა. ასეთი მას-
წავლებლები არიან: ნ. ხაფავა, ზ. ჩარკვიანი (მე-2 საშუალო სკოლა),
თ. ფარჯიანი, ლ. ჭანკვეტაძე (მე-7 საშუალო სკოლა), ე. ძოწენიძე
(მე-12 საშუალო სკოლა), მ. გიგინეიშვილი (32-ე საშუალო სკოლა),
მ. თვალაშვილი, ნ. კლიმიანშვილი (მე-3 საშუალო სკოლა), ნ. ძიძი-
გური, ნ. თორთლაძე (მე-4 საშუალო სკოლა), ნ. ნიჟარაძე (მე-19 სა-
შუალო სკოლა), თ. დვალი, ნ. როგავა, ნ. ჭეიშვილი (23-ე საშუალო
სკოლა).

დაბალ მეცნიერულ და მეთოდურ დონეზე ჩაატარა ქართული ლი-
ტერატურის გაკვეთილი მე-8 კლასში მასწავლებელმა ნ. ხაფავამ, ხარ-
54

ვეზები ახლდა როგორც წინა მასალის გამოკითხვას, ისე ახალი მასალის ახსნას. მასწავლებელმა ყურადღების გარეშე დატოვა მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორცაა: გრიგოლ ხანძთელის ავტორიტეტი, საერო და სასულიერო პირთა ურთიერთობა, ქვეყნის მთლიანობის იდეა, ადგილი ქონდა მეცნიერული ხასიათის შეცდომასაც — მასწავლებელმა ნერსე ერისთავი სარწმუნოებისათვის წამებულ პიროვნებად გამოაცხადა, მის მიერ დაფაზე დაწერილი გრიგოლ ხანძთელის დახასიათების გეგმა იყო ძალზე გაუმართავი, დაუზენაყი და არასრულყოფილი. აღნიშნული მუშაობის შედეგია მოსწავლეთა სუსტი ცოდნა. მათ არ იციან გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრებამ ტექსტი და ვერ იყენებენ მას მიზნობრივად. დაბალია მათი ზეპირი მეტყველების კულტურა, თბრობის დროს უშვებენ შეცდომებს, მაგალითად: სიტყვი რომ ვერ გააკეთა ვერაფელი, ყველა თავისი მოწაფენი მოიწვია თავისთან“, „იგი ეკუთვნოდა წარჩინებული ოჯახის წარმომადგენელი იყო“, „ნახა მრავალი ეკლესიები“ და სხვა. უფრო მეტიც, თვით მასწავლებელი უშვებს შეცდომებს, მის თბრობაში რამდენიმე გაუმართავი წინადადება და არასწორად ნახმარი სიტყვები შეინიშნება: „მრავალი ხორცშესხმული მასალა მინდა“, „გრიგოლ ხანძთელის პიროვნება თრთავეს პატივს სცემდა“, „სღუმს“. „ხატოვნად“ და სხვა.

მასწავლებელი გ. ჩარკვიანი (მე-2 საშუალო სკოლა) ცუდად ასწავლის ქართულ ენას, გაკვეთილზე უშვებს მეცნიერული ხასიათის შეცდომებს, მაგალითად: წინადადებაში — „გარეულმა ქათამმა შინაური ქათამი გააგლო“, სიტყვა „ქათამი“ განსაზღვრებად მიიჩნია, იგი კლასის წინაშე სვამს ბუნდოვან და გაუმართავ კითხვებს, საუბარში ხმარობს კუთხურ გამოთქმებს „მერმედ გაიგებ“, „შამოიყვანა“, „მოსულმა სტუმარმა რომ მიერიოს შინაურს“.

მოსწავლეები არ იცნობენ მეტყველების ნაწილებს, წინადადების წევრებს, ორი „მ“-ს ხმარების წესს და ა. შ.

ქართულ ლიტერატურაში პროგრამული მასალის არადამაკაცოფილბელი ცოდნა გამოავლინეს მე-7 საშუალო სკოლის მე-5 კლასის მოსწავლეებმა (მასწ. ჭანკვეტაძე). მათ სუსტად იციან „კაკო ყარაღის“ შინაარსი და გასამეორებლად მიცემული ლექსი „ელეგია“, დაბალია ზეპირი მეტყველების კულტურა, არ შეუძლიათ მხატვრული ნაწარმოების შინაარსის საკუთარი სიტყვებით გადმორცემა, ვერ განმარტავენ ეპითეტს, შედარებას, პოემას, ელეგიას;

მასწავლებელი ვერ ფლობს დიდტანიანი მხატვრული ნაწარმოების სწავლების მეთოდიკას, არ აწარმოებს შერჩეული ადგილების ყოველმხრივ ანალიზს, სუსტად ფლობს კითხვების დასმის მეთოდიკასაც.

სუსტია ამავე სკოლის მე-7 კლასის მოსწავლეთა ცოდნა ქართულ ენაში (მასწ. ფანჯიანი). ისინი ერთმანეთისაგან ვერ ანსხვავებენ დამოუკიდებელ და დამხმარე სიტყვებს, არ იცნობენ სინტაქსური დამოკიდებულების სახეებს, ზმნის გარდამავლობის გამოცნობის ხერხს, საგ-

ნის სწავლებაში უგულვებელყოფილია თვალსაჩინოება და მოსწავლეთა მიერ ზეპირმეტყველებაში დაშვებული შეცდომების გაანალიზება-გასწავლა წორება.

არადაამაკმაყოფილებლად ასწავლის მე-6, მე-8 კლასებში ქართულ ენას მ. გიგინეიშვილი (32-ე საშუალო სკოლა). მე-6 კლასის მოსწავლეებმა კარგად არ იციან სუბიექტური და ობიექტური პირის ნიშნები და მათი მართლწერის წესები. მე-8 კლასელები ვერ არჩევენ წინადადების სახეებს შინაარსისა და აგებულების მიხედვით, არ იციან მათი ზუსტი განმარტებები, მეტყველების ნაწილები.

მ. გოგიჩაიშვილმა მე-6 კლასში არასრულყოფილად ახსნა ზმისწინი, არაფერი უთქვამს ზმნისწინის რაობაზე, სახეებსა და რთული ზმნისწინის წარმოებაზე, ერთი სიტყვით, მასწავლებელი გრამატიკას არ ასწავლის ზეპირმეტყველებასა და მხატვრულ ლიტერატურასთან კავშირში, სავარჯიშოდ არჩევს ისეთ მოძველებულ, გაცვეთილ წინადადებებს, რომელშიაც არაფერია აღმზღელობითი, ხშირად როგორც მასწავლებლები, ისე მოსწავლეები არღვევენ სალიტერატურო ენის ნორმებს.

სუსტად ასწავლის ქართულ ენას მე-4 კლასში მასწავლებელი თ. დვალი (23-ე საშუალო სკოლა), მან ახალი მასალა „განსაზღვრება“ ახსნა ბუნდოვნად. მაგალითად: წინადადებაში „ბაღში ბევრი ხეხილი ხარობდა“ ვერ განმარტა, თუ რომელი მეტყველების ნაწილით არის გადმოცემული განსაზღვრება, ხოლო დამატების შესახებ ასეთი ცნობები მიიწოდო: „დამატების კითხვები ბევრია, ასე ადვილი არაა მისი შესწავლა, მარა მეტი რა ჯანი გვაქვს, უნდა ვისწავლოთ“.

დაბალია მასწავლებელ ნ. თორთლაძის მოსწავლეთა ცოდნის დონე ქართულ ლიტერატურაში მე-9 კლასში (მე-4 საშუალო სკოლა); მოსწავლეებს უჭირთ პოემა „ბედი ქართლისას“ შინაარსის გადმოცემა, არ იციან საზეპირო ადგილები, იცქირებიან წიგნებში და ცდილობენ მასწავლებლის მოტყუებას, ვერ ერკვევიან ამ მხატვრულ ქმნილებაში გამოყენებული პოეტური გამოსახვის საშუალებებში, ვერ განმარტეს შედარება, ეპითეტი, ეპოსი და სხვა, დაბალია მათი ზეპირი მეტყველების კულტურა.

მასწავლებელი სათანადო ყურადღებას არ უთმობს მასალის აღმზრდელობით მხარეს და თანადროულობასთან კავშირს: არაფერი უთქვამს რუსეთთან საქართველოს ნებაყოფლობით დაკავშირებასა და მის მნიშვნელობაზე ჩვენი ერის ისტორიაში, იმ სამზადისზე, რომელიც მიმდინარეობს ჩვენს რესპუბლიკაში გეორგიევსკის ტრაქტატის მე-200 წლისთავის აღსანიშნავად, სუსტია მოსწავლეთა წერის კულტურა, უჭირთ დამოუკიდებელი აზრტვება, ნააზრვეის გამართულად გადმოცემა. ამის გამოა, რომ სექტემბერში ჩატარებულ საკონტროლო წერაში 30 მოსწავლიდან 18-მა არადაამაკმაყოფილებელი შეფასება დაიმსახურა.

მასწავლებელი მეთოდურად ყოვლად გაუმართლებლად ამზადებულ კლასს საკონტროლო წერისათვის, საკონტროლოდ დასაწერ თემას ამ-
ლევს საშინაო დავალების რვეულეზში შესასრულებლად და მოითხოვს
მის გადაწერას ე. წ. კრიტიკის წიგნებიდან, მაგალითად: მე-7 კლასის
მოსწავლეებს საკონტროლო წერისათვის შერჩეული თემა „ადამიანის
დანიშნულება ნ. ბარათაშვილის ლექსის, „ფიქრნი მტკვრის პირზედ“
მიხედვით მოსწავლეებს, მასწავლებლის მითითებით, საშინაო დავა-
ლების რვეულეზში გადაწერილი ქონდათ მ. ზანდუკელის შრომიდან.
კიდევ მეტი, ვერც ერთმა ვერ გადმოსცა დაწერილის შინაარსი. ჩანს,
რომ მასწავლებელი აჩვენებს მოსწავლეებს „შპარგალკების“ მომზადე-
ბას და მათ გამოყენებას.

ამგვარად ამზადებს მოსწავლეებს რიგითი საკონტროლო წერისა-
თვის მასწავლებელი ნ. ჭეიშვილი (23-ე საშუალო სკოლა) და შედე-
გიც არ აყოვნებს — მოსწავლეები მოურიდებლად იწერენ „შპარგალ-
კებიდან“.

მსგავსი მდგომარეობა შეინიშნება ნ. როგავას (იგივე სკოლა)
მუშაობის პრაქტიკაშიც, ის მოსწავლეებს შინ დასაწერად აძლევს ერთ
ან ორ თემას, აკითხებს ამ თემებს კლასში „ასწორებს“ მათ და მომდევ-
ნო გაკვეთილზე ატარებს საკონტროლო წერას რომელიმე მათგანზე.

მასწავლებელი მ. თვალთაშვილი (მე-3 საშუალო სკოლა) ვერ
ფლობს მეტყველების განვითარების გაკვეთილის ჩატარების მეთოდებ-
სა და ხერხებს.

დასახელებული სუსტი მასწავლებლებიდან ნ. თორთლაძეს, ნ. ჭეი-
შვილსა და ნ. როგავას რამდენიმე წლის პედაგოგიური მუშაობის სტა-
ჟი აქვთ. მათ უმაღლეს სასწავლებლებში მიიღეს დამაკმაყოფილებელი
თეორიული ცოდნა, მაგრამ სკოლაში მუშაობის ამ მცირე დროის მან-
ძილზე პედაგოგიურ-მეთოდური დახელოვნება ვერ მოაწერეს. ალბათ,
ეს არის მიზეზი, რომ მათ მუშაობას მეთოდური უმწიფრობა ხარვეზად
მიჰყვება და ამ მხრივ დახმარება და გაწაფვა სჭირდებათ.

საკვირობა ქუთაისის მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტმა
(დირექტორი დოც. უ. ჯულაყიძე) ყურადღება მიაქცის ამ ნაკლოვანე-
ბებს, საგანგებოდ შეისწავლოს სუსტად მომუშავე მასწავლებლების სა-
ქმიანობა და დახმარება გაუწიოს მათ როგორც თეორიული ცოდნის
ღონის ამადლების, ისე პროფესიული დახელოვნების მიზნით.

ენისა და ლიტერატურის სწავლების გაუმჯობესების ერთ-ერთი
მნიშვნელოვანი ფაქტორია არის სკოლაში წერითი მუშაობის სწორი და
რაციონალური ორგანიზაცია, ამ საკითხის შესწავლის შედეგად აღმო-
ჩნდა, რომ შემოწმებულ სკოლებში ძირითადად დამაკმაყოფილებლად
სრულდება საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მითითებანი
წერითი მუშაობის სახეების, რაოდენობისა და შეფასების ნორმების
შესახებ, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მაინც ძალზე დაბალია მოსწავლეთა
წერის კულტურა. ნამუშევრების აბსოლუტურ უმრავლესობაში შეიმჩ-

ნევა ნაკითხაობის უკმარობა, ნაწარმოების, მისი რომელიმე ეპიზოდის თუ ფაქტის ანალიზის უუნარობა, მართლწერის წესების უცოდინანობა ცუდი კალიგრაფია და სხვა. მასწავლებლები არ ამუშავენ მოსწავლეებს ანალიზის უნარ-ჩვევების გამომუშავებაზე. ეს იმით აიხსნება, რომ მეთოდურად სწორად არ ხდება საკონტროლო მუშაობისათვის მოსწავლეთა მომზადება, არ წარმოებს შეცდომების გაანალიზება-გასწორება, არ სწორდება საშინაო დავალების რვეულები, უგულვებელყოფილია საკლასო წერების ჩატარება ლიტერატურაში, ე. ი. წინასწარ არ ხდება საკონტროლო წერისათვის შერჩეული თემის კომპონენტებზე მუშაობა, სათანადო ყურადღება არ ექცევა ენის პრაქტიკულ მხარეს — ორთოგრაფიის, პუნქტუაციისა და სტილისტიკის საკითხების სწავლებას, საწერად არ ეძლევათ შემოქმედებითი ხასიათის თემები, რომლებიც მოსწავლეთაგან მოითხოვენ დამოუკიდებელ აზროვნებას, უფრო მეტი: მასწავლებლები (თითქმის ყველა) საკონტროლო წერის თემებს (ერთს ან ორს) აძლევენ შინ დასაწერად, აკითხებენ კლასში, ასწორებენ, ამრიგად წინასწარ აზრადებიან მოსწავლეებს ზეპირ ან წერილობით „შპარგალებს“, და ამის შემდეგ ატარებენ საკონტროლო წერებს.

საკითხის შესწავლისას წერიითი სამუშაოები ჩატარდა ქუთაისის მე-2 (მასწ. თ. ხმელიძე), მე-12 (მასწავლებლები: ვ. ძოწენიძე, ტ. გურგენიძე), 23-ე (მასწ. ლ. ლეჟავა) საშუალო სკოლებისა და ფიზიკა-მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის (მასწავლებლები: ლ. მონიავა, ს. ფარჯიანი) მე-10 კლასებში.

საწერ თემები შეირჩა საგნის მასწავლებლებთან შეთანხმებით: მე-12 საშუალო სკოლის X ა კლასში 1. მუნჯაძეობიდან ძალაძეობამდე (ეგ. ნინოშვილის შემოქმედების მიხედვით), 2. ქალაქში გახიზნულ აზნაურთა სახეები (დ. კლდიაშვილის „ქამუშაძის გაჭირვება“), 3. როცა 17 წლის ვხდები. ამავე სკოლის X ბ კლასში — 1. სოციალურ ძალთა ურთიერთობა ეგ. ნინოშვილის „სიმონაში“, 2. აზნაურთა სახეები დ. კლდიაშვილის „სამანიშვილის დედინაცვალში“, 3. მე — ჩემი ქალაქის სტუმრის მეგზური.

მე-2 საშუალო სკოლაში: 1. ღარიბ აზნაურთა სახეები დ. კლდიაშვილის „სამანიშვილის დედინაცვალში“, 2. რაც დავიწყებით არ იბინდება.

23-ე საშუალო სკოლაში: 1. კლასობრივი ბრძოლის ასახვა ეგ. ნინოშვილის „სიმონაში“, 2. გლეხთა ტიპები ეგ. ნინოშვილის შემოქმედებაში.

შედევები დამაფიქრებელია: მე-12 საშუალო სკოლის X ა კლასის (მასწ. ვ. ძოწენიძე) 33 მოსწავლიდან საკონტროლო წერას ესწრებოდა 28, არც ერთი ნამუშევარი არ შეფასებულა ნიშნით 5/5, შეფასება 4/4 დაიმსახურა ერთმა, 3/3-ოთხმა, 3/2 — სამმა, 2/2 — ოცმა.

ამავე სკოლის X ბ კლასის 24 მოსწავლიდან (მასწ. ტ. გურგენი-

ბე) წერას დაესწრო 19, აქედან ნიშანი 3/ მიიღო ცამეტმა, 2/2 ექვსმა.

მე-2 საშუალო სკოლის X ბ კლასის (მასწ. თ. ხმელიძე) 34 მოსწავლიდან წერას ესწრებოდა 30, აქედან შეფასება 4/4 დაიმსახურა ერთმა, 3/3 — ხუთმა, 2/2 — ოცდაოთხმა მოსწავლემ.

23-ე საშუალო სკოლის X აბ კლასების (მასწ. ლ. ლეჟავა) 54 მოსწავლიდან საკონტროლო წერას ესწრებოდა 47, საპატიო მიზეზით არ დაესწრო 3, გაიბარა 4 მოსწავლე, არც ერთი ნამუშევარი არ შეფასებულა ნიშნებით 5/5 და 4/4. დადებითი შეფასება მიიღო ოცდაცამეტმა, არაღამაკმაყოფილებელი კი — თოთხმეტმა.

წერთი სამუშაოების ჩატარებისას გამოვიჩინა არამართო მოსწავლეთა დიდი ნაწილის დაბალი მომზადება ქართულ ლიტერატურაში და დამოუკიდებელი წერის ჩვევების უქონლობა (მასწ. ლ. ლეჟავას მოსწავლეთა ერთმა ნაწილმა „შპარგალკების“ გამოყენება სცადა) და მართლწერის წესების უცოდინარობა, არამედ მასწავლებელთა ლიბერალიზმი. ეს განსაკუთრებით ითქმის მასწავლებლების ე. ძოწენიძისა და თ. ხმელიძის მიმართ, რომლებმაც დაუმსახურებლად დადებითი ნიშნით შეაფასეს ბევრი ნამუშევარი (ე. ძოწენიძემ — 17, ა. ხმელიძემ — 17).

შემოწმებულ სკოლებში შექმნილია ქართული ენისა და ლიტერატურის საგნობრივი წრეები. როგორც სამუშაო გეგმებიდან და ჩატარებული მუშაობიდან ჩანს, მათ მიერ სწორად არის გაგებული წრეობრივი მუშაობის როლი და დანიშნულება.

შესწავლილ სკოლებში შექმნილია და მუშაობენ ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა სასკოლო მეთოდური გაერთიანებები, რომელთა გეგმები დროულადაა განხილული და დამტკიცებულ სკოლის ხელმძღვანელობის მიერ, თუმცა მათ მუშაობაში ადგილი აქვს ნაკლოვანებებს, კერძოდ: სამუშაო გეგმებში არაა გათვალისწინებული ზოგადთეორიული და ზოგადპედაგოგიური საკითხების განხილვა, გაუმჯობესებელი პროგრამებით მუშაობა, თანამედროვე გაკვეთილის აგების პრინციპები, მოწინავე პედაგოგიური გამოცდილების შესწავლა-განზოგადება, შესაბამისი საგნობრივი წრეების ხელმძღვანელობა, დღემდე არც ერთი მეთოდური გაერთიანების მსჯელობის საგნად არ გამხდარა მოსწავლეთა წერის დაბალი კულტურა და სხვა.

იმის გამო, რომ ადგილებზე ვერ ვნახეთ მეთოდგაერთიანებების მიერ გასულ სასწავლო წელში ჩატარებული მუშაობის ამსახველი მასალები, ვერაფერს ვამბობთ იმის შესახებ, თუ რა მუშაობა გასწიეს მათ შემოადანიშნული საეტაპო დოკუმენტების ცხოვრებაში გასატარებლად.

ის ნაკლოვანებები, რაც ასე მკვეთრად შეინიშნება ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების საქმეში, იმითაცაა გაპირობებული, რომ არაღამაკმაყოფილებელია შინასასკოლო კონტროლისა და მასწავლებლებზე დახმარების გაწევის საქმე. სკოლის დირექტორებს და მათ

მოადგილეებს სრულებით არა აქვთ მოსმენილი გაკვეთილები ამ წლებში ან თითო-ორი გაკვეთილის მოსმენით საქმე დამთავრებულად მიუჩნევიან, ხოლო მათი მეცნიერული და მეთოდური მომზადების დონე ძალზე დაბალია, ანალიზებში ყურადღება არ ექცევა თუ როგორ მუშაობს მასწავლებელი მოსწავლეებში აქტიური აზროვნების განვითარებისათვის, სწორად არჩევს თუ არა სწავლების მეთოდებსა და ხერხებს, როგორ იყენებს სწავლების ტექნიკურ საშუალებებსა და თვალსაჩინოებას, ერთი სიტყვით, ანალიზებში არ ჩანს, თუ როგორი უნდა იყოს თანამედროვე გაკვეთილები (მე-3, მე-4, მე-19, 23-ე საშუალო სკოლები).

რუსული ენა და ლიტერატურა

ქ. ქუთაისის იმ რუსულ სკოლებში, რომელთა მუშაობაც ვეისწავლა განათლების სამინისტროს ბრიგადამ, რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა უმრავლესობა დამაკმაყოფილებლად მუშაობს, სათანადოდ ფლობს საგანსა და მისი სწავლების მეთოდებს, პასუხისმგებლობის გრძნობით ეკიდება საგნის სწავლებას, გაკვეთილებზე იყენებს სასწავლო-ტექნიკურ საშუალებებსა და თვალსაჩინოებას.

განსაკუთრებით გამოირჩევა მ. ჩიპაევას, მ. საფრონოვას (მე-14 საშუალო სკოლა) და მ. ვოლკოვას (მე-10 საშუალო სკოლა) მიერ ჩატარებული რუსული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილები, მათ წინასწარ აქვთ მოფიქრებული ყოველი გაკვეთილის მიკროსტრუქტურა, რაც შესაძლებლობას იძლევა, აქტიურად იყენენ ჩაბმულნი გაკვეთილის მსვლელობაში. სისტემატურად მიმდინარეობს გავლილი მასალის გამეორება. მოსწავლეთა ყურადღება მახვილდება მართლწერის წესების შეგნებულად ათვისებაზე. სერიოზული ყურადღება ექცევა შეცდომების გასწორებაზე მუშაობას და საკლასო სამუშაოების შესრულებას, საკლასო-სამინაო რვეულები სწორდება ყოველ კვირაში, ამის შედეგად ამ მასწავლებლების მოსწავლეებმა მტკიცედ იციან შესწავლილი მასალა, მაღალია მათი წერითი და ზეპირი მეტყველების უსუსტურა და სხვა.

დამაკმაყოფილებლად ასწავლიან საგანს მ. ვარლამოვა, ნ. ფოფხაძე, მ. ეფრაიმი, მ. პახომოვა, ნ. ჩიხლაძე, ვ. ივანოვა (მე-9 საშუალო სკოლა), ე. შარაშენიძე, ა. ბერძელაძე, მ. მაწორაშვილი (მე-10 საშუალო სკოლა), ა. ვასევა, ს. მირონოვა, ლ. კილაურიძე, ლ. სილავეი (მე-13 საშუალო სკოლა), რ. ფიჩხაძე, ვ. ვეჯლური, ვ. სლეპჩენკო, ნ. არნანია (მე-14 საშუალო სკოლა), ვ. გურგენიძე, ი. მარჩენკო (მე-15 საშუალო სკოლა).

ამასთან, რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა ერთი ნაწილის მუშაობაში შეინიშნება რიგი სერიოზული ნაკლოვანებანი: არ იგრძნობა გაკვეთილისა და მისი მიკროსტრუქტურის გარკვეული მიზანი, სუსტია გაკვეთილის იდეურ-აღმზრდელობითი მიმართულება,

ყურადღება ექცევა მხოლოდ სწავლებას, ენის გაკვეთილებზე გასარჩევად შერჩეული წინადადებები იშვიათად უკავშირდება განსაზღვრულ აღმზრდელობით თემას, უგულებელყოფილია გამეორება და მოსწავლეთა ლექსიკონების გამდიდრება, საკმაო ყურადღება არ ექცევა მიმდინარე და შემაჯამებელ გამეორებას, წერიითი ნამუშევრების გასწორებისას აღვილი აქვს შეცდომების გამოტოვების შემთხვევებს (ვ. კარევი — მე-13 საშუალო სკოლა), ნ. ნაზლაიძე (მე-15 საშუალო სკოლა). ყოველივე ეს კი უარყოფით გავლენას ახდენს მოსწავლეთა ცოდნაზე — ძალზე დაბალია მოსწავლეთა ზეპირი და წერიითი მეტყველების კულტურა.

მასწავლებელ ლ. კოვზირიძის მიერ ჩატარებული ლიტერატურის გაკვეთილი არ იყო მეთოდურად გამართული, მას ახალი მასალის წაკითხვამდე არ მოუხდენია ასახსნელ ტექსტში მოცემული ახალი სიტყვების ლექსიკური ანალიზი და ეს მაშინ, როცა მოსწავლეთა დიდი ნაწილი ეროვნებით არარუსია, მანვე არასწორად ჩაატარა კომენტირებული კითხვა, რომლის თანამიმდევრობას არღვევდა უცნობი სიტყვების ახსნით აღმზრდელობითი ხასიათის საუბრითა და შინაარსის თხრობით. მასწავლებელმა ა. ალფეროვამ გოგოლის „ტარას ბუღბა-დან“ დაახასიათა სამი გმირი: ტარას ბუღბა, ოსტაპი და ანდრიკ, გაკვეთილის ასეთმა დაგეგმვამ კი გამოიწვია მოსწავლეთა გადატვირთვა; ამასთან, გმირთა დაახასიათება მიმდინარეობდა მეთოდურად არასწორად, არ ჩატარებულა მოსწავლეთა დამოუკიდებელი მუშაობა.

მასწავლებელმა ლ. ციციაშვილმა მე-10 კლასში ა. მ. გორკის „ვ. ი. ლენინი“ ისე ახსნა, რომ არ ჩაუტარებია დასკვნითი განმაზოგადებელი საუბარი, დავალება კი ისეთი რთული მისცა, რომ მისი შესრულება ამ გაკვეთილზე მიღებული ცოდნით მოსწავლეებს ძალიან გაუჭირდათ. მასწავლებელს მოსწავლეთა ყურადღება არ გაუმახვილებია ტექსტის მხატვრულ მხარეზე, არ მიუცია ცნობები პროგრამით გათვალისწინებული ლიტერატურის თეორიის საკითხების შესახებ და სხვა.

მასწავლებელმა ვ. კარევა მე-4 კლასში შეცდომები დაუშვა მეტყველების განვითარებაზე მეცადინეობის დროს. დამახასიათებელ შეცდომებზე მუშაობის პროცესში მოთხრობის „ვალოდისა ზეიმი“ მოკლე შინაარსის გადმოცემისას. დროის დიდი ნაწილი მოანდომა გასწორების ნიშნების გაცნობას. ამგვარად, ტიპური და ინდივიდუალური შეცდომების ანალიზი მოახდინა არა კონკრეტული თემის, არამედ სხვა თემის მიხედვით. მოსწავლეებს გაკვეთილზე არც ერთი ჩანაწერი არ გაუკეთებიათ. არც ზეპირი მეტყველება გაუმდიდრებია ახალი სიტყვებით.

მოსწავლეთა წერის კულტურისა, და საერთოდ, მათი ნაკითხობის შემოწმების მიზნით ჩატარდა საკონტროლო წერები მე-13 საშუალო სკოლის მე-10 ა და მე-9 ბ, მე-14 საშუალო სკოლის მე-9 ა, ბ, მე-8 ა, ბ, გ, და მე-9 საშუალო სკოლის მე-9, მე-10 კლასებში.

თემები შეირჩა საგნის მასწავლებლებთან შეთანხმებით.

მე-13 საშუალო სკოლის მე-10 ა კლასს (მასწ. ო. კოვალენკო) საწერად მიეცა „ა. მ. გორკის „დედის“ ცალკეული თავების დამოუკიდებელი ანალიზი“, კლასის 23 მოსწავლიდან ნიშნებით 5/5, 5/4, 4/5 არც ერთი არ შეფასებულა, 4/4 დაიმსახურა ერთმა, 3/4 ორმა, 3/3 — ცხრამ, 3/2 — თერთმეტმა, ე. ი. თითქმის ნახევარმა.

მე-9 ბ კლასში (მასწ. ს. მოროზოვა) დასაწერად მიეცათ თემები: „არაფერი ისე არ ამაღლებს პიროვნებას, როგორც აქტიური ცხოვრებისეული პოზიცია“, „განსოვდეთ ის, ვინც არასოდეს არ დაბრუნდება“! წერის მონაწილე 27 მოსწავლიდან შეფასება 4/4 დაიმსახურა ხუთმა, 4/3 — ერთმა, 3/3 — თექვსმეტმა, არადამაკმაყოფილებელი ნიშანი კი — ექვსმა მოსწავლემ. ამავე ვ. კარემა, მე-9 კლასში საკონტროლო წერის დაწყების წინ 20 წუთი დახარჯა მოსწავლეთათვის მიმართულების მიცემაზე.

დაბალ მეთოდურ დონეზე წარმართავს გაკვეთილებს მე-15 საშუალო სკოლის მასწავლებელი ნ. ნაზლაიძე.

მე-14 საშუალო სკოლის მე-9 ა, ბ კლასებში (მასწ. ა. რუსაძე) საწერად მიეცათ ორ-ორი თემა:

1. რაში გამოიხატება სამშობლოს ნამდვილი სიყვარული
2. გზები, რომლებსაც ჩვენ ვირჩევთ
3. „განსოვდეთ ის, ვინც არასოდეს არ დაბრუნდება“
4. მე და ჩემი თანამედროვე

მე-9 ა კლასის 26 მოსწავლიდან ნიშანი 4/4 მიიღო ერთმა, 3/3 — თოთხმეტმა, 2/2 — თერთმეტმა.

მე-9 ბ კლასის 24 მოსწავლიდან ნიშანი 5/5 არც ერთს არ დაუმსახურებია, 4/4 მიიღო ერთმა, 3/3 — თექვსმეტმა, 2/2-რვამ, 1/1 — ერთმა.

ამავე სკოლის მე-8 ა, ბ, გ კლასებში (მასწ. მ. საფონოვა) ჩატარდა კარნახი სასვენი ნიშნების ხმარებაზე რთულ თანწყობილ წინადადებაში, შედეგები ასეთია: მე-8 ა კლასში არადამაკმაყოფილებელი ნიშანი მიიღო მოსწავლეთა 39-მა პროცენტმა, მე-8 ბ კლასში 26-მა პროცენტმა, მე-8 გ კლასში — 23-მა პროცენტმა, საშუალოდ სამივე კლასში ამ წერის მიხედვით ვერ ასწრებს 36 პროცენტი.

მე-9 საშუალო სკოლის მე-9 (მასწ. მ. მ. ფერაიმი) და მე-10 (მასწ. მ. ვარლამოვა) კლასებში საწერად მიეცათ თავისუფალი თემები: „გმირები არ კვდებიან“, „საქმე, რომელსაც მინდა ვემსახურო“, წერის შედეგები ასეთია: მე-10 კლასში არადამაკმაყოფილებელი ნიშანი დაიმსახურა მოსწავლეთა 20-მა პროცენტმა, მე-9 კლასში კი 16-მა პროცენტმა.

ძალზე სუსტი შედეგი გვიჩვენეს მე-15 საშუალო სკოლის მე-9 კლასის მოსწავლეებმა (მასწ. ნ. ნაზლაიძე). ამ კლასის 18 მოსწავლი-

დან 12-მა საკონტროლო წერაზე არადამაკმაყოფილებელი შეფასება დაიმსახურა.

როგორც შედეგი გვიჩვენებს, ჯერჯერობით დაბალია მოსწავლეთა ცოდნის დონე ლიტერატურაში, არ შესწევთ დამოუკიდებელი ანალიზისა და გმირთა ხასიათების გახსნის უნარი, არ შეუძლიათ თემების ღრმად გაშუქება და წამოყენებული დებულების დასაბუთება ტექსტიდან შესაბამისი ადგილის მოყვანით. ღარიბია მათი ლექსიკა, სუსტად იციან მართლწერის წესები.

მასწავლებლები კარგად არ იცნობენ მეთოდურ მითითებებს წერთი მუშაობის სახეების, რაოდენობისა და შეფასების ნორმების შესახებ.

სკოლებში შექმნილია და, ძირითადად, დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ ლიტერატურული და მხატვრული კითხვის წრეები. ამასთან, შეინიშნება ნაკლიც, სახელდობრ: მე-9 სკოლის მე-4, მე-5, მე-6 კლასების მოსწავლეები არ არიან წრეში გაერთიანებული, არარაციონალურად არის დაკომპლექტებული ზოგიერთი წრე, მასში გაერთიანებული არიან მე-7, მე-8 კლასების მოსწავლეები, ამ კლასების ერთი წრის გეგმა ნახევარწლიურია, მეორე — წლიური, არ ტარდება მეცადინეობაზე დასწრების აღრიცხვა.

ყველა სკოლაში შექმნილია რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მეთოდური გაერთიანება, ისინი მუშაობენ მასწავლებელთა დახელოვნების ცენტრალური ინსტიტუტის მიერ მიცემული რეკომენდაციების მიხედვით, ჩატარებულია თითო მეცადინეობა და განხილულია აქტუალური საკითხები, როგორცაა: „სკოლის მუშაობა ახალ ამოცანათა დონეზე“, „რუსული ენის სწავლების პრაქტიკული მიმართულების გაძლიერების შესახებ“, გათვალისწინებულია ღია გაკვეთილების ჩატარება, გაკვეთილებზე ურთიერთდასწრება და სხვა.

სკოლის დირექტორები და მათი მოადგილეები სასწავლო-აღმზრდელობით დარგში რეგულარულად ისმენენ რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა გაკვეთილებს, ასე მაგალითად: მე-3 საშუალო სკოლის დირექტორს ლ. ფედიანინას (ფილოლოგი) მოსმენილი აქვს ამ საგნებში 12 გაკვეთილი, მე-10 საშუალო სკოლის დირექტორის მოადგილეს მ. ვოლკოვას (ფილოლოგი) — 14, მე-13 საშუალო სკოლის დირექტორს ო. ტოკონიძეს (ისტორიკოსი) — 8 გაკვეთილი, დირექტორის მოადგილეს ს. მოროზოვას — 15, მე-14 სკოლის დირექტორს ვ. შალამბერიძეს — 6.

ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ გაკვეთილების ანალიზები, უმრავლეს შემთხვევაში, ზერელე, სქემატურია, არ არის გამოკვეთილი გაკვეთილზე დასწრების მიზანი, კლასის წინაშე დასაყენებელი საკვანძო სიტყვები, არ მოწმდება მოსწავლეთა რვეულებისა და საკლასო ჟურნალების წარმოება.

მათემატიკა

შემოწმებამ გვიჩვენა, რომ ქუთაისის რიგ სკოლებში გაძლიერდა მათემატიკის სწავლებისადმი ყურადღება, გაუმჯობესდა სასწავლო-მატერიალური ბაზა, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიის 1980 წლის 24 იანვრის გადაწყვეტილება „რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მათემატიკის სწავლების მდგომარეობისა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“ განხილული 1-ლი, მე-2, მე-4, მე-12 და 32-ე საშუალო სკოლების პედაგოგიური საბჭოების სხდომებზე, დასახულია საქმიანი ღონისძიებანი არსებულ ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად.

სკოლები, ძირითადად, უზრუნველყოფილია სახელმძღვანელოებით, პროგრამებითა და მეთოდური წერილით პროგრამებში შეტანილი კორექტივების შესახებ.

შემოწმებული სკოლების მათემატიკის მასწავლებელთა უმრავლესობა კარგად ფლობს საგანს, მისი სწავლების მეთოდებს და საყურადღებო წარმატებებსაც აღწევს მუშაობაში.

კარგად ასწავლიან მათემატიკას მ. ნაკანი, ლ. აბდუშელიშვილი (23-ე საშუალო სკოლა), თ. ჩიხლაძე, ჯ. მანდარია, ი. ჭირაქაძე, მ. ლომინაძე, ნ. ქელბაქიანი (მე-3 საშუალო სკოლა), ლ. სტურუა (მე-7 საშუალო სკოლა), დ. ბაბალიკაშვილი (მე-4 საშუალო სკოლა), ლ. ელუაშვილი (მე-9 საშუალო სკოლა), ლ. ჯარლოსავა (მე-13 საშუალო სკოლა), ვ. შალამბერიძე (მე-14 საშუალო სკოლა).

მაგრამ, მათემატიკის სწავლებას შემოწმებულ სკოლებში ნაკლოვანებებიც ახასიათებს:

არადაამაკმაყოფილებლად ასწავლიან საგანს მასწავლებლები: თ. სეფიაშვილი (23-ე საშუალო სკოლა), ვ. ფხაკაძე (32-ე საშუალო სკოლა), ვ. კუჭუხიძე, ს. ბალანჩივაძე (მე-7 საშუალო სკოლა), თ. გვეტაძე (1-ლი საშუალო სკოლა), დ. მარგველაშვილი, გ. ხუციბერიძე (მე-2 საშუალო სკოლა), გ. მამისეიშვილი (მე-4 საშუალო სკოლა), გ. ჭოლაძე (მე-19 საშუალო სკოლა), ა. ლევიძე (23-ე საშუალო სკოლა), ბ. ბარაბაძე, ნ. ფონია (მე-13 საშუალო სკოლა), ლ. პოდღუბა (მე-9 საშუალო სკოლა), ლ. კაბაევა (მე-14 საშუალო სკოლა).

ეს მასწავლებლები არ არიან სათანადოდ დაუფლებული საგანსა და მისი სწავლების მეთოდისა, ვერ ერკვევიან ბოლო ხანებში მათემატიკის სწავლებაში დამკვიდრებულ სიახლეებში, ვერ უწყობენ ფხვანების მოთხოვნებს და ამის შედეგად მათი მოსწავლეებიც მოუშვადებლობას და ზოგჯერ უვიცობასაც ამჟღავნებენ ამ საგანში.

მასწავლებელმა თ. სეფიაშვილმა არც საგანი იცის და არც მისი სწავლების მეთოდები, მისი გაკვეთილების ორგანიზაცია ყოველად უვარგისია. მე-10 კლასში აღგებრა და ანალიზის საწყისების გაკვეთილზე მან დაფასთან ერთბაშად გაიძახა სამი ბავშვი საშინაო დავა-

ლების შემოწმებისათვის, მიიღომა ამავე დროს კლასთან მუშაობა სხვა მაგალითების ამოსახსნელად, მაგრამ ვერც ერთს ვერ გაართვა თავი და გაკვეთილზე სრული ქაოსი შეიქმნა. მოსწავლეების მიერ დაფაზე დაშვებულ შეცდომებს მასწავლებელი ვერ ამჩნევდა და ხშირად თვითონაც უშვებდა უხეშ შეცდომებს. ბავშვები წერენ $\text{Cos}(x - \frac{\pi}{6}) \geq \frac{3}{2}$

აქედან გამომდინარეობს $x - \frac{\pi}{6} \geq \frac{\pi}{6}$ ისინი მასწავლებლის დახმარებით ამბობენ, რომ ფუნქცია კოსინუსი ზრდადია შუალედში $[0; \frac{\pi}{2}]$

მასწავლებლისავე დახმარებით მოსწავლეები დაფაზე და რვეულებში წერენ: $\text{Sin}x = -1$ ან $\text{Sin}x = \frac{1}{2}$ ე.ი $\text{Sin}x = \frac{\pi}{2}$, $|\text{Sin}x| = \frac{\pi}{6}$

მასწავლებლის უვიცობა კიდევ უფრო გამოძვლავნდა ახალი მასალის ახსნისას, როცა აღნიშნა, რომ: $\text{Sin}^2x + \text{Cos}^2x = 1$ იგივეობა სრულდება მთელ რიცხვებზე სიმრავლეზე, ე. ი. ნებისმიერ რიცხვებზე, ანუ $\text{tg}x$ განსაზღვრულია $\frac{\pi}{2} + 2\pi k$ კუთხისათვის“ და სხვა.

სუსტი მომზადება გამოიჩინეს გეომეტრიაში 32-ე საშუალო სკოლის მე-6 კლასის მოსწავლეებმა (მასწ. ვ. ფხაკაძე). ახალი მასალა „ტეხილი“ მან არასწორად ახსნა. მის მიერ მიცემული განმარტება მარტივი ტეხილის განმარტებაა და არა საერთოდ ტეხილისა, ახსნის დროს მასწავლებელს არავითარი თვალსაჩინოება არ გამოუყენებია, გარდა კუბის მოდელისა. მის თხრობას აკლავდა დამაჯერებლობა. ამასთან, ყოველი წინადადების წარმოთქმისას სახელმძღვანელოში იცქირებოდა. მასწავლებელს ძალზე გაუჭირდა აეხსნა, რომ ტეხილის სიგრძე მისი ბოლო წერტილების შემაერთებელი მონაკვეთების სიგრძეზე მეტია, ამიტომ ბავშვებსაც აქედან არაფერი გაუგიათ.

ალგებრაში უცოდინარობას ამჟღავნებენ მე-7 საშუალო სკოლის მე-8 კლასის მოსწავლეები (მასწ. ვ. კუჭუხიძე), მათ არ იციან კვადრატული ფუნქციის გრაფიკის არსი, უჭირთ კვადრატული უტოლობის ამოხსნა და სხვა.

მასწავლებელი ს. ბალანჩივამე (იგივე სკოლა) ვერ ახერხებს კლასის მუშაობაში მთლიანად ჩაბმას, იგი უმეტესად დაფასთან გაყვანილ მოსწავლეებთან გამართული დიალოგითაა დაკავებული და კლასი კი უყურადღებოდ ყავს მიტოვებული.

მასწავლებელი თ. გვეტაძე (1-ლი საშუალო სკოლა) მე-4 კლასის მოსწავლეებს მექანიკურად აზებობენ პროგრამულ მასალას, შინაარსი კი არ ესმით. ამით უგულებელყოფს განმავითარებელ სწავლებას, მოსწავლეთა აქტიური აზროვნების განვითარებაზე მუშაობას, მა-

გალითად, მან კლასის წინაშე დააყენა კითხვები: „რას ეწოდება მნიშვნელოვანი ცხველი?“ „რას ეწოდება მნიშვნელოვანი?“ თუ რას გვიჩვენებს წარმოდგენის მნიშვნელოვანი და მნიშვნელოვანი. მეტიც, მთელი ეს საუბარი განყენებულად მიმდინარეობდა.

ცუდად ასწავლიან საგანს დ. მარგველაშვილი და გ. ხუციბერიძე (მე-2 საშუალო სკოლა), დ. მარგველაშვილმა მე-7 კლასში გაკვეთილის უმეტესი ნაწილი საშინაო დავალების შესრულების შემოწმებას მოანდომა, ახალი მასალა კი ზარის შემდეგ ახსნა, თანაც არასწორად და ისე ჩქარობდა, რომ ვერ გაიგეს მოსწავლეებმა, თუ რისი თქმა სურდა. ამ ფაციფუცში მან არასწორად ჩამოაყალიბა მრავალკუთხედის ცნება, შემდეგ კი შეეცადა დაშვებული შეცდომების გასწორებას, მაგრამ ამან უფრო მეტი გაუგებრობა გამოიწვია.

ე. ხუციბერიძის მოსწავლეებს მე-9 კლასში წარმოდგენა არა აქვთ მატერიალურ რიცხვებზე და არ იციან, რა არის ნამდვილ რიცხვთა სიმრავლე.

მასალის უაზრო დაზეპირებაზე არიან გადასული მე-4 საშუალო სკოლის მოსწავლეები (მასწ. გ. მამისეიშვილი), იგი ვერ ახერხებს კლასის ჩაბმას მუშაობაში, მხოლოდ დაფასთან გაძახებულ მოსწავლესთან საუბრით კმაყოფილდება, მოსწავლეები კი უსაქმურობენ, ფუსფუსებენ, საუბრობენ. მამისეიშვილი სრულყოფილად ვერ ახდენს ახალი მასალის განმტკიცებას — ახლად ახსნილი ორი თეორემიდან ერთი სამჯერ დაამტკიცებინა, მეორე კი სრულიად უყურადღებოდ დატოვა.

არადაამაკმაყოფილებლად ასწავლის საგანს გ. ჭოლაძე (მე-19 საშუალო სკოლა). მისმა მოსწავლეებმა მე-6 კლასში არ იციან მონაკვეთის სიგრძის გამოთვლა მოცემული კოორდინატების დახმარებით, ამ კლასის 23 მოსწავლიდან ცხრამ არადაამაკმაყოფილებელი შეფასება მიიღო გეგმით გათვალისწინებულ საკონტროლო წერაში.

დაბალია ამავე მოსწავლეების მერვეკლასელთა ცოდნის დონე, მათ არ შეუძლიათ უმარტივესი სახის ტრიგონომეტრიული განტოლების ამოხსნა, უჭირთ რაციონალური გზის მოხსნა უმარტივესი ტრიგონომეტრიული გამოსახულების გარდაქმნისას.

ანალოგიური ნაკლოვანებებით ხასიათდება მოსწავლეებელ ა. ლევიძის მუშაობა (23-ე საშუალო სკოლა) მე-4 კლასში. მის მიერ ახსნილ ახალი მასალა „განტოლება“ ვერ გაიგო მოსწავლეთა ერთმა ნაწილმა, რადგან ახსნისას არ გამოუყენებია თვალსაჩინოება. მოსწავლეებს არა აქვთ გამოუმუშავებული დამოუკიდებელი მუშაობის და ყურადღებით მოსმენის ჩვევები. ამის მიზეზი ის არის, რომ მოსწავლეებელი მოსწავლეთა ერთ ჯგუფთან მუშაობს, სხვები კი უყურადღებოდ ყავს მიტოვებული.

მოსწავლეთა არასათანადო ცოდნის დონე გამოავლინა საკონტროლო წერამაც. მაგალითად, მე-2 საშუალო სკოლის მოსწავლეებელ ნ. მან-

დარიას მე-6 კლასის 33 მოსწავლიდან შეფასება „5“ არც ერთს არ უმსახურებია, ნიშანი „2“ კი მიიღო ცამეტმა.

ამავე სკოლის მასწავლებელ დ. მარგველაშვილის 31 მოსწავლიდან ნიშანი „2“ დაიმსახურა თორმეტმა მოსწავლემ, „5“ არავის არ მიუღია, უფრო მეტი, მოსწავლეებმა „შპარგალკებიც“ გამოიყენეს და ამხანაგებისაგან გადაწერაც კი ცხადეს.

32-ე საშუალო სკოლის მე-10 კლასის 31 მოსწავლიდან (მასწ. ლ. ჯავახაძე) ნიშანი „2“ მიიღო 16-მა, სხვებმა კი სამიანები დაიმსახურეს, ამავე სკოლის მე-10 კლასის 62 მოსწავლიდან „2“ მიიღო ოცდაათმა (მასწ. ვ. გერაძე), ანალოგიური მდგომარეობაა მე-12 საშუალო სკოლის მე-10 კლასშიც, სადაც 26 მოსწავლიდან 18-მა დაიმსახურა „2“ (მასწ. გ. ნიჟარაძე) და მე-19 საშუალო სკოლის მე-10 კლასში (მასწ. ფ. ფიჩხაძე), რომლის 19 მოსწავლიდან არაღამაკმარყოფილებელი შეფასება მიიღო 17-მა.

მსგავსი მდგომარეობაა რუსულ სკოლებშიაც. საკონტროლო წერებზე ცხადყო, რომ შემოწმებული სკოლების მოსწავლეთა უმრავლესობა სუსტად ერკვევა განვლილ საპროგრამო მასალაში — როგორც ალგებრა და ანალიზის საწყისებში, ისე გეომეტრიაში, არ შეუძლიათ მარტივი სახის ტრიგონომეტრიული განტოლების ამოხსნა და იგივეობათა დამტკიცება. ტრიგონომეტრიული გამოსახულებების უფრო მარტივ სახეზე დაყვანა, ვერ წერენ ჰარმონიული ობიექტის დიფერენციალურ განტოლებებს, უჭირთ მარტივი ტიპის გეომეტრიული ამოცანების ამოხსნაც. აღსანიშნავია ისიც, რომ მაღალი აკადემიური წარმატების მქონე მოსწავლეებმა ვერ მიიღეს კარგი ნიშნები.

ძირითადად დამაკმაყოფილებლად მუშაობენ მათემატიკის საგნობრივი წრეები. არის სამუშაო გეგმები, ტარდება მეცადინეობები, გამოდის კედლის გაზეთებიც, მაგრამ შეინიშნება ნაკლიც: მე-12 საშუალო სკოლაში დამკვიდრებულია წრეების დაკომპლექტების არასწორი პრაქტიკა — სასწავლო წლის დასაწყისში წრეების ხელმძღვანელი მასწავლებლები ბავშვებს თავიანთი სურვილის მიხედვით ინაწილებენ, გამორიცხულია ბავშვთა სურვილი და მისწრაფება მათემატიკისადმი. ამიტომ არის, რომ მეექვსეკლასელთა წრეში გაერთიანებული 16 ბავშვიდან 9 სამოსანია ამ საგანში. მუშაობის თემატიკა არაღამაკმაყოფილებელია, ჭარბობს სავარჯიშო მასალა.

უვარგისია მე-4 საშუალო სკოლის მე-5, მე-6 კლასების მოსწავლეთა წრის სამუშაო გეგმა (ხელმძღვანელი ფ. ობოლაძე), მასში ძირითადად პროგრამული საკითხებია გათვალისწინებული.

23-ე საშუალო სკოლის მეოთხეკლასელები წრის გარეშე არიან დარჩენილი. დირექციაზე განაწყენებულმა მასწავლებელმა ა. ლევიძემ უარი განაცხადა წრის ხელმძღვანელობაზე და წრეც აღარ შექმნილა. უპასუხისმგებლოდ არის შედგენილი ამ სკოლის მე-9, მე-10 კლა-

სების მოსწავლეთა წრის სამუშაო გეგმა (ხელმძღვანელი თ. სეფიაშვილი) და სხვა.

არადამაკმაყოფილებლად მუშაობენ რუსული სკოლების მათემატიკის საგნობრივი წრეები.

სკოლებში გარკვეული მუშაობა ტარდება მასწავლებელთა მეთოდური დახელოვნებისათვის. ამ საქმეში გარკვეულ მუშაობას ატარებენ მეთოდური გაერთიანებები, სასკოლო მეთოდგაერთიანებებს განხილული აქვთ სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს მეთოდური წერილი „1981—1982 სასწავლო წელს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მათემატიკის სწავლების შესახებ“.

1-ლი საშუალო სკოლის ამ საგნის მასწავლებელთა მეთოდგაერთიანებებს წელს მოსმენილი აქვთ საკითხები ისეთ აქტუალურ თემებზე, როგორცაა: „როგორ ვამყარებ საგანთაშორის კავშირს მათემატიკის გაკვეთილებზე“, „ზოგიერთი მოსაზრებანი მაჩვენებლიანი განტოლების ამოხსნაზე“, შედარებით სუსტად მუშაობენ მათემატიკის მასწავლებელთა მეთოდური გაერთიანებები.

დამაკმაყოფილებელია მათემატიკის მასწავლებლებისადმი შინა-სასკოლო კონტროლი და დახმარება მე-19 და 23-ე საშუალო სკოლებში. უნარიანად ხელმძღვანელობს ამ საგნის მასწავლებელთა მუშაობას 32-ე საშუალო სკოლის დირექტორი ა. გვაზავა, მის მიერ მოსმენილი გაკვეთილების ანალიზები საქმიანია, ამ სკოლის წლიურ სამუშაო გეგმაში ქმედითი ღონისძიებებია დასახული მათემატიკის სწავლების შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

ქ. ქუთაისის, მისი რაიონების სახალხო განათლების განყოფილებების, მეთოდური სამსახურის მუშაკების, სკოლების ხელმძღვანელების, ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის და მათემატიკის მასწავლებელთათვის ჩატარდა თათბირი, რომელზეც გაეცნოთ შემოწმების შედეგები და ღრმა ანალიზი გაუკეთდა მიზეზებს, რომლებიც ხელს უშლის მოსწავლეთა მიერ მკვიდრი, მტკიცე და საფუძვლიანი ცოდნის მიღებას ამ საგნებში.

ამგვარად, მიზეზები, რომელთა გამო ამ ბოლო წლებში ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლების დამამთავრებელი კლასების მოსწავლეებმა გამოცდებზე ვერ გამოავლინეს საფუძვლიანი, მტკიცე ცოდნა მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, მათემატიკაში, შემდეგში მდგომარეობს:

მასწავლებელთა დიდი უმრავლესობა ვერ ერკვევა თანამედროვე გაკვეთილისადმი წაყენებულ მოთხოვნებში, გაკვეთილებს ატარებს ძველებურად, უინტერესოდ, მოხწავლეთათვის მოსაწყენად, ნაკლებად ცდილობს მოსწავლეთა აქტიური შემოცნებითი ძალების განვითარებისა და დამოუკიდებელი, შემოქმედებითი მუშაობის უნარ-ჩვევების გამო-მუშავებისათვის.

გაკვეთილზე არ შეინიშნება შეგნებული სამუშაო დისციპლინა, სწორი სასწავლო ორგანიზაციისათვის ზრუნვა, არ არის შექმნილი მოსწავლეთა ცოდნის, უნარისა და ჩვევების კონტროლის მოქნილი სისტემა. მოსწავლეობები ატარებენ გაჭიანურებულ გამოკითხვას, ხოლო მოსწავლეთა დიდი ნაწილი უმოქმედოდ, უსაქმოდ არის. ყოველივე ეს კი იმის შედეგია, რომ არასწორად იგეგმება სასწავლო-აღმზრდელი ბიტი პროცესი. გაკვეთილზე არ ჩანს ასახსნელი მასალის მოცულობა და შინაარსი, არ იქმნება პრობლემური სიტუაციები. მოსწავლეობები სწავლების პროცესში ნაკლებად იყენებენ ტექნიკურ საშუალებებსა და თვალსაჩინოებას, ვერ ფლობენ დიდტანიანი მხატვრული ნაწარმოების სწავლების მეთოდებსა და ხერხებს, სათანადო სიღრმით ვერ ასწავლიან მხატვრულ ქმნილებათა ტექსტებს, საჭირო ყურადღებას არ უთმობენ განმავითარებელი სწავლების ფართოდ და სრულყოფილად დაწერვას, გაკვეთილზე ისეთი პირობების შექმნას, რომ მოსწავლეებმა იფიქრონ, დამოუკიდებლად იაზროვნონ, იმსჯელონ, დასკვნები გააკეთონ.

პედაგოგები შემოქმედებითად, გამოსაკითხი და ასახსნელი მასალის შესაბამისად არ არჩევენ საბჭოთა სკოლაში დამკვიდრებული სწავლებისა და მოსწავლეთა ცოდნის შემოწმება-შეფასების ტრადიციულ მეთოდებსა და ხერხებს, არ ცდილობენ მათი მოდერნიზაციის, განმავითარებელი სწავლების სამსახურში მათი ჩაყენებისათვის. გრამატიკას არ ასწავლიან ზეპირმეტყველებასა და მხატვრულ ლიტერატურასთან კავშირში, საკმაო ყურადღებას არ უთმობენ ენის პრაქტიკულ მხარეს, ორთოგრაფიის, პუნქტუაციისა და სტილისტიკის საკითხების მოსწავლეთა მიერ გაცნობიერებას.

სკოლებში ყურადღება არ ექცევა საშინაო დავალების რვეულების გასწორებას, მოსწავლეებს არ ამუშავებენ დაშვებული შეცდომების განალიზება-გასწორებაზე, არ ატარებენ საკლასო წერებს, ერთი სიტყვით, მოსწავლეებს არ ასწავლიან წერას, მეტიც: მეთოდურად არასწორად ატარებენ საკონტროლო წერებს, შინასწავარ დააწერიან საკონტროლო წერისათვის გათვალისწინებულ ერთ ან ორ თემას საშინაო დავალების რვეულებში, წაიკითხავენ გაკვეთილზე ამ თემებს, შეასწორებენ და მომდევნო გაკვეთილზე გადააწერიან საკონტროლო წერის რვეულებში.

ფორმალურად შეინიშნება სარაიონო და სასკოლო მეთოდური გაერთიანებების მუშაობაში. არ იხილავენ ისეთ მტკივნეულ საკითხებს, როგორცაა: მოსწავლეთა წერის კულტურის დაბალი დონის მიზეზები და მათი აღმოფხვრის გზები და საშუალებანი, თანამედროვე გაკვეთილის აგების პრინციპები, მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის გაკვეთილების ეფექტიანობის ამალეების გზები და საშუალებანი.

ბები, მეთოდგაერთიანებები არ წარმოადგენენ მასწავლებელთა მეთოდური დახელოვნების ცენტრებს სკოლებში.

სკოლის დირექტორები სათანადო მომთხოვნელობას არ იჩენენ აღნიშნული საგნების მასწავლებლების მუშაობაში, საჭირო სიღრმით არ აანალიზებენ მასწავლებელთა მუშაობას, არ სახავენ გზებს მათი მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

სახალხო განათლების საქალაქო და რაიონული განყოფილებები არ სწავლობენ მიღებული დადგენილებების შესრულების მიმდინარეობას და არ იხილავენ მათ, ხოლო მათი მეთოდური სამსახურის მუშაკები კი მასწავლებლებს ვერ უწევენ საქმიან დახმარებას.

სკოლების სამმართველო

შ ი ნ ა ა რ ს ი

Постановление — о проведении мероприятий, посвященных 60-летию
Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина 3

გადაწყვეტილება — ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის მათემატიკის მას-
წავლებლის დ. ზ. გონდაურის მუშაობის შესახებ 11

გადაწყვეტილება — ავტომობილის ნორჩ მძღოლთა 1-ლი რესპუბლიკური კონ-
კურსის ჩატარების შესახებ 29

გადაწყვეტილება — სახალხო განათლების სისტემის ქ. თბილისის სასკოლო
და სკოლამდელი დაწესებულებების შენობათა არადამაკმაყოფილებელი ტექნიკუ-
რი მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ 32

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს 1982 წლის სოციალისტური
ვალდებულებები 34

გადაწყვეტილება — სკკპ 26-ე ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის
26-ე ყრილობის გადაწყვეტილებათა შუქზე ქართული ენისა და ლიტერატურის
სწავლების აქტუალური საკითხებისადმი მიძღვნილი მე-2 რესპუბლიკური სამეც-
ნიერო-მეთოდური კონფერენციის ჩატარების შესახებ 41

გადაწყვეტილება — ქ. ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მშობ-
ლიური ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის სწავლების მდგომარეობისა და გა-
უმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ 43